

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Félévre . . . 3 " — "
 Negyedévre . . . 1 " 50 "
 Egy óra . . . — " 50 "
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
 PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám
 (Nádasy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszó-
 lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:
 PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám,
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény
 intézendő.
 —
 Kéziratok vissza nem adtnak
 —
Hirdetések
 a kiadóhivatalban vétetnek föl
 Előfizetések elfogadtnak még
 valamennyi könyvkereske-
 déseben.

Egyes számok kaphatók:

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér) Böhm Manó (fő-utca), papir- és könyvkereskedéseiben
 Mindezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Iskolaügyeink rákfeneje.

Volt Pécsétt egyszer egy kitünő ta-
 nitókarunk, de sajnós — csak volt. A test,
 mint egész nem létezik többé; mint sok
 minálunk, ugy ez is fölcszlott és csak a
 szétvált tagok maradtak meg, melyeknek
 társadalmi és egyesületi tevékenysége tel-
 jesen leapadt a semmire. Mint minden té-
 ren, ugy e téren is hanyatlás állott be,
 mert társadalmunk egy szörnyü betegsége
 fészkelte be magát ide is, és e betegség
 sajnós, — hogy ki kell mondanunk — a
 demoralisatió. A közönségnek szeme be-
 kötve, mint a vak dédelgeti a nótáltakat,
 mig az ártatlanokat, a hivatásuknak ön-
 magukat feláldozókat amazok intriguáinak
 dobja áldozatul, és ezzel áldozatul dobja
 egyuttal legéletbevágóbb intézményeit is,
 oly emberekre bizván azok vezetését, a
 kiknek legprimitivebb fogalmuk sincs, de
 akarataik is hiányzik azok horderejét meg-
 érteni. Valóban tisztelet annak a kivétel-
 nek, a ki magát megméltatni nem en-
 gedte és hivatásának élve, az irigység,
 szolgálalkúság és kapzsiság ellen magát
 erélyesen meg tudta védeni. És eme ször-
 nyü betegség egyetlen-egy ember fejében
 szülemlett meg, a honnan szétterjedve és
 ugy látszik alkalmas talajra találva, mint
 futótüz harapódzott el mindenfelé. Ez em-
 ber nevét szájára venni borsózik már
 minden tanítónak a háta; mert lekötele-
 zettjei közül védeni már egyik sem
 tudja, a jogosult és törvényes kriti-
 kától pedig elmulhatott kedve már min-
 denkinek ama sok keserü tapasztalat után,
 a melyet e nagyhatalmasság lekötelezettjei

által és viszont e lekötelezették ő általa
 nekik okoztak. És a tanítók e személyes
 elkeseredése mellett az ügy virágai is ott
 hevernek elenyevdve, elhervasztva, szét-
 tépve és valóban csoda, hogy még akad
 egy-két ember, a ki az összeszedetetés
 háladatlan munkájára vállalkozni mer.

Ott állanak új és mégis rozoga isko-
 laépületeink, mint a demoralisált hivatalos
 pocsékolás, megörökítő symbolumai; ott
 a hosszas vajadás az iskolák ellenőrzése
 kérdésének megoldásában, melylyel bizo-
 nyára nem az ügy előnyére céloznak, ha-
 nem hogy még egy-két lekötelezettet nyer-
 jenek annak nagyobb dicsőségére, hogyan
 lehessen Eötvös József báró egykori ne-
 mes gondolkodását a Bach-korszakra em-
 lékeztetőleg félremagyaráznunk; ott a pol-
 gári leányiskola, a melynek már régen
 szüksége volna gondos és erélyes vezető
 kézre, hogy végre valahára kilábaljon egy
 szörnyüségés krónikus bajból, a mely, mint
 kisértet vissza-visszajár falai közé és a mely-
 nek atomjai a legelkeseredettebb harcra
 kényszerítik az intézménynek különben egész-
 séges szervezetét; ott van sok jogtalan és
 törvénytelen nyomorgatása azoknak, a kik
 esetleg az ügynek széttépt virágait többre
 merik becsülni a durva tépőknél. Ott van
 számos tanító nyugdíjügyének és törzs-
 könyveinek rendezetlensége, számos tör-
 vény, miniszteri rendelet, közigazgatási bi-
 zottsági és iskolaszéki határozat végrehaj-
 tatlansága. És mind eme bajok számai ott
 futnak össze ama nagyhatalmasság fejében,
 a hol aztán egy fölfejtethetlen csomóra ku-
 szálódnak össze. És eme gordiusi csomó
 számai aztán belenyulnak közéletünk összes

ágaiba, megméltatva annak minden egész-
 séges csiráját.

Hasonlitsuk csak össze a régi jó Pé-
 cset a maival. Emlékszem, hogy egyik ro-
 konom ezelőtt több, mint egy évtizeddel
 levelében a legrokonszenvesebben emléke-
 zett meg Pécsről és a pécsi viszonyokról;
 a legkedvesebb emlékekkel távozott innen.
 És hol állunk ma? A kit csak legvitálisabb
 érdekei ide nem kötnek — szökik innen,
 a mikor csak teheti. Pedig higyjuk el, az
 ok nem a közönségben, nem a polgárság-
 ban rejlik, a mely az idegenekkel a leg-
 generosusabban szokott elbánni sőt igazán
 legtöbbször érdemükön fölül becsüli őket,
 de itt a hivatalos élet az, a melynek él-
 hetetlensége és demoralisált volta nem tür
 meg becsületes törekvést. Ideje volna már
 egyszer radikális kurának vetni alá e ba-
 jokat és nem tünni tovább a bűnnek föl-
 burjánzását. És ezzel a tanfelügyelőhöz és
 főispánhoz fordulnánk — legjobb akara-
 tukról lévén meggyőződve — ha nem tud-
 nók, hogy a kormány erélyes segítsége
 nélkül ők sem tehetnek a baj orvoslására
 annyit, a mennyit az ügy megérdemelne.

Fölhívjuk tehát a „magas kormány“
 figyelmét, tekintsen le egyszer reánk is
 szegény pécsiekre, és ha már Budapesten,
 Békés-Csabán és a kormánypartban ren-
 det csaptak, üssenek le közénk is már
 egyszer; mert elhihetik, hogy többségünk
 ártatlan és ment a szenttől, azoktól pedig,
 a kik a levegőben függenek, könnyen meg-
 szabadithatna bennünket.

Egy új, munkás, igényektől ment, de
 boldog kor után vágyik keblünk, a mely-

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

A sajka.

— Buday Lászlónak. —

Hol rejtelmes hablocsesanás
 Vegyül a szél bús dalába,
 S parti bokrok közt virul az
 Emlékezet kék virága,
 Hol merengő halász lebzsel:
 Kies partján kis folyónak,
 Lánczozal kötve egy cölöphöz
 Nyugtalanul reng a csónak.

Oldalait csacska hullám,
 Csevegő hab egyre nyalja,
 Néha egy-egy beleszökik,
 S nedves lesz a csónak alja;
 De legottan felszáritja
 Fenekét a nap sugára,
 És a csónak tovább hallgat
 A susogó hab szavára.

Cseveg a hab szebb vidékről,
 S csalja, hívja: jöjjön véle,
 Szebb hazába, nagy folyamra,
 Zúgó tenger kék vizére...

És a csónak csörgő lánczát
 Ingerülten rázza, tépi.
 Messze szállni a habokkal;
 Ez egyetlen vágya néki.

Csörgeti a hosszú lánczot,
 Követelvén, hogy ereszsze
 Más folyamra, más vidékre,
 Oh csak innen messze, messze!
 Szakad a láncz és a sajkát
 Induló hab hívja, várja,
 Lássan-lassan viszi immár
 Lefelé a folyó árja.

És a sajka, hogy már rajta
 Nincs többé a csörgő vasláncz,
 Örömben vigan mégyen,
 Ragadja a fürgé habtáncz.
 Ime távol már honától
 Nagy folyóba torkol utja,
 És a csónak a folyónak
 Hosszu medrét végig futja.

Vészes utján rengő hullám
 Elkiséri zúgva, növe,
 Vihar támad, folyam árad...
 Csak előre, csak előre!...
 De egyszerre a tengerre
 Ér, s előtte büszke gálya...

Át a habon rohan vakon,
 Csak utána, csak utána!..

Most látja csak, hogy körülte
 Zajong a víz, forr az örvény,
 S gyilkos hullám megragadja,
 Életére gazul törvén...
 És a sajka már örömet
 Menne vissza szép honába,
 Bánja már, hogy odahagyta.
 Oh de késő — mindhiába!

Gyilkos hullám fölemeli
 S odacsapja egy sziklához,
 Ijedten nyög szegény sajka,
 Mig a sirály sir, kiáltoz.
 Törött, szétvált deszkaszálak
 Hullnak vissza az örvénybe,
 Mindenütt csak töredék s rom.
 A sajkának immár vége.

Gyenge csónak csak az ember,
 Szenvedélye zúgó tenger,
 Bősz hulláma, gyilkos habja
 Rabszolgáját szirthez csapja...

Zoltán Vilmos.

től oly régóta meg volt fosztva itt Pécsen különösen az intelligencia — a hivatalos világ.

Tiltakozások az államosítás ellen. Az önkormányzat, illetőleg a tisztviselők választásának fontartása mellett — nem számítva a megyei és városi törvényhatóságok fölratait — eddig 528 kérvény adatott be a képviselőházhoz. Hány ezer ember írta alá ezeket, azt most még nem tudjuk, de értesülésünk szerint vannak a kérvények között nagy számmal olyanok, melyeken több száz aláírás látható; a hol pedig népgyűlések tartattak, ott szintén ezeken meg ezeken fejezték ki hasonló érzelmeiket. De bármily tekintélyes legyen is már eddig a kérvények és kérvényezők száma, szükséges, hogy ez a mozgalom tovább folytattassék akkor is, ha — amit a függetlenségi párt ellenezni fog — a közigazgatási törvényjavaslat még ezalatt az országgyűlés alatt tárgyalatni fog. Az országos függetlenségi és 48-as pártkör (kerepesi-ut 11. sz.) még mindig kész mindazon polgároknak kérvény mintákat bérmentve küldeni, akik a végett, habár csak levelező-lapon is megkeresik.

HIREK.

— **(Jön a király.)** Dulánszky Nándor dr. megyés püspökünk csütörtökön hagyta el Pécsen, a hol a királynál volt kihallgatáson a lejövetel részleteinek megállapítása végett. A megállapodás az, hogy a király nem június 20-án jön, mint először tervezetett, hanem 21-én vasárnap, s valószínűleg két napig időzik városunkban, mintán 22-én este már tovább utazik Fiuméba, ahova 23-án érkezik. Ehhez képest a program akként változik meg, hogy a székesegyház felszentelésének előünnepélye már szombaton megtörténik s vasárnap lesz a tulajdonképeni felszentelés. A királyt a klérus, mely a felszenteléssel lesz elfoglalva, a templomban fogadja.

— **(A horvát bán)** jelenleg körutat tesz Belovarmegyében. Belovárót a megye székhelyén ünnepélyes fogadtatás várta. A polgárság fáklás zenével tiszteltetett lakása előtt. A mikor pedig végig kocszított a kivilágított városban; a lakosság lelkes ovációkban részesítette.

— **(Piros pünkösöd.)** Viragos május havára esik az idén, épen a pünkösdi rózsanyílásának idejére. Pünkösöd a szentlélek, a megvilágosodás ünnepe, nagyon hozzáillik a ragyogó napsugár, melyben, ha az előjelek nem csalnak, bővelkedni is fogunk. Az ünnepi főistentiszteletet — az idén utoljára — a liceumi templomban fogják megtartani vasárnap és hétfőn d. e. 9 órakor. A vasárnapi misét maga a püspök fogja mondani, ki pénteken este érkezett meg Bécsből, hol a királylátogatásra vonatkozó információkért járt. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy az idei pünkösdi bérálás elmarad, s azt valószínűleg ősszel fogják megtartani az akkor már felszentelt székesegyházban.

— **(A király adománya.)** Ő felsége magánpénztárából 100 frtot adományozott a garéi és bostai róm. kath. hitközségeknek iskolaépítkezési czélokra.

— **(Cseresnyés Sándor utóda.)** A táblai tanácselnökké kinevezett kanizsai kir. törvényszéki elnök utódává a király Tóth László győri kir. táblai bírót nevezte ki.

— **(Új zirczi apát)** A hivatalos lap tegnapelőtti számában olvassuk, hogy a király Vajda Ödön cisztercei-rendi áldozárt, előszálási rendi jószágkormányzót a B. Sz. Máriáról nevezett zirczi, pilisi, pásztói és szentgouthardi egyesült cisztercei apátságok valóságos apátjává nevezte ki.

— **(Egy derék család távozása megyénkből.)** E hó elején költözködött el megyénkből Nádosy Kálmán, a szentlőrinczi uradalomnak hosszú időn át volt bérloje, család-jával együtt a fővárosba. Lehetetlen, hogy ezen

sajnálatos körülményt följegyzés nélkül hagyjuk, mert hiszen a sajtó, melynek tiszte figyelemmel kíséri a közélet minden mozzanatát, mulasztást követne el, ha a megyei közélet e kiváló alakjának távozásáról meg nem emlékeznék. Nádosy Kálmán köztisztelet- s közbecsülésben álló alakja volt Baranyavármegye közönségének; neve népszerű volt s jó hírnévnek örvendett mindenkor. Nem a szó, hanem a tettek embere volt. Soha se vert nagy port; csendben, de szorgalommal, zajtalanul, de teljes odaadással munkálkodott s tevékenységét áldás kísérte. A megyei köztörvényhatóságának bizottsági tagja volt, csaknem valamennyi szakbizottságban részt vett s igyekezett megyéje sorsát előmozdítani. Igen sok érdeme van Nádosynak az állattenyésztés — különösen a szarvasmarha és lótenyésztés előmozdítása körül. A szarvasmarha- és lókiállítások, melyek díjazással vannak egybekötve s ezáltal buzdítólag hatnak a gazdákra, az ő kezdeményezéséből s buzgóságából létesültek. A legutóbbi időben különös elismerést vívott ki a Pécsen rendezett általános kiállítás érdekében kifejtett buzgalmával. Ez alkalommal nyerte legfőbb helyről jövő elismerésül a „kir. tanácsos“ czímet. E kiállítás rendezésével nemcsak a megyében örökitette meg nevét, a pécsiek előtt is emlékezetes marad. Sokat köszönhet neki a pécsi evangélikusok hitközsége, melynek mindenkor hathatós támasza volt. Jótékonyágáról is eleget irhatnánk, mert nem egy szegény sorsu családot és egyént részesített segélyben, de mert magának is az volt a jelszava: „ne tudja a bal-kéz, mit ad a jobb,“ mi sem publikáljuk. Különbben is fölsőleges azt bővebben ismertetni, a kit megyékben, városunkban mindenki jól ismert; elég ennyit fölemlíteni s ezek után azt hisszük, hogy velünk együtt mindazok, a kik Nádosy Kálmánt és családját ismerték, tisztelték, becsülték: vesztésnek tartják távozását s a vesztés fölélt őszinte szívvel sajnálkoznak.

— **(A pünkösdi vásár),** mely hétfőn és kedden folyt le a szigeti külvárosi vásártéren meglehetősen lanyha volt, mert megrontotta a német-bólyi és honyhádi vásár, mely szintén e napra esett. Leginkább a szarvasmarhát keresték ezúttal is. Összesen 1044 átírás történt.

— **(A fagyos szentek.)** Kedden, szerdán és csütörtökön volt a napjuk azon szenteknek, kiktől főleg a mezőgazdáknak nagy a respektusuk: Pongrácznak, Szervácznak és Bonifácznak. Az a pechjük ezeknek az égi lakóknak, hogy ép azokra a napokra esik az ünnepjük, mikor nálunk a tavaszi passát-szelek száguldának végig hideg fuvalatukkal s megfagyással fenyegetik a veteményeket, hacsak a melegebb vidékekről jövő szelek hatásukat nem ellensúlyozzák. Nálunk az idén az utóbbi eset állott be, a mennyiben a május hó elsejétől kezdve uralkodott hőség a déli tájakról jövő légáramlatokat képessé tette az északi sark környékéről jövő passát-szelet legyőzni. Annyi hatása mégis volt e légáramlatoknak, hogy — bár nagyon szeliden fújtak — a téli nagy hó olvadása után beállott nagymérvű földnedvességet teljesen megszüntették, úgy, hogy már most a gazdák epedve várnak egy kis esőt. — Ezen napokon kívül még a f. hó 25-ére eső Orbán nap az, mely a sarkvidéki jéghegyek olvadása és az oceánon való lefelé-uszásuk idejére esvén, alkalmas a tavaszi fagy előidézésére, de reméljük, hogy ez is minden baj nélkül fog elmúlni.

— **(A por.)** Végre valahára megszabadultunk a járványtól, mely jó félévig szedte áldozatait városunk lakósaik közül, s a polgármester a legutóbb tartott közigazgatási ülésen tett jelentésében a legnagyobb lelkimegnyugvással konstataulta, hogy immár a város egészségi viszonyai ismét visszatértek a régi mederbe. Mi ez állítást nem mernők megkoczkáztatni, nem pedig azért, mert azon idők egészségi viszonyait, mikor a macadam még terra incognita volt az utczákat gondozni hivatott hatóság előtt, bajosan fogjuk újra megérni, legalább addig nem, míg valami csoda folytán az illetékes közegek gondolkodásimódja meg nem változik, vagy a polgárság türelmének fogytával le nem rázza

nyakáról azokat „Pató Pál ur“ féle embereket, kiknek kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy legszembetűnőbb bajaival törődjenek. A város illetékes közegei akkor, mikor a tifusz-járvány fölütötte fejét, kutattak az okok után, (bár ezt sem jószántukból és saját iniciatívájukra,) melyek e bajt előidéztek, s most, hogy a járvány megszünt, gyámoltalanságuknál fogva azon téves véleményben vannak, hogy teljesen eleget tettek a jó egészségi állapotok helyreállítására nézve. Persze arra a legtávolabbról sem gondolnak, hogy egy másik, sokkal veszedelmesebb bajnak, mely napról-napra mindig több áldozatot szed, a tüdővésznek, saját magok idézték elő okát — a macadamban, s azon hanyagságban, melyet az utczák öntöztetése terén tanusítanak. A por a legveszedelmesebb ellensége a polgárok egészségének. Hiába panaszkodik e fölött jelentéseiben s tisztí főorvos, hiába szólal fel ellene a közvélemény, a sajtó! Oda se neki! Gondolják magukban nagy önteltséggel. Hadd larmázzanak, annál több port nyelnek, ha tátogatják a szájukat! Itt ugy látszik más már nem képes segíteni, mint — hogy szeliden írjunk — a hideg zuhany.

— **(Áthelyezések.)** Hahodi Réta y Sándor pósta- és távirtda tanácsos a temesvári igazgatóságához, Vécsy István pósta- és távirtda-felügyelő — ki városunk társadalmi életében is tevékeny részt vett — a kassai igazgatóságához helyeztetek át, mindketten saját kérelmökre.

— **(Közegészségi állapot és népesedés ápril havában.)** A város tisztí főorvosának, Kobarits Károly dr.-nak a csütörtökön tartott közigazgatási ülésben tett jelentéséből a következőket vesszük ki: Pécs sz. kir. város közegészségi állapota április hóban sokkal kedvezőbb mint az előzőben úgy a betegségek, mint a halálozás tekintetében, a mennyibe áprilisban 106, míg az előző hóban 130 egyén halt meg, a télen uralkodott hagymáz elveszté járványos jellegét, a menyiban az egész hóban csak 6 új betegedési eset merült fel. A hagymazon kívül még 8 vörheny, 2 kanyaró és 3 ronszoló-toroklob és egy trachoma eset merült föl, mint ragályos betegség. Az összes gyógyintézetekbe április hó folyamán 250 beteg ápolatott, a mi 129-el kevesebb, mint az előző hóban. A városi kórházban ápolatott ezek közül 393, az irgalmasoknál 91 és a bányatelepen 36 beteg. Fölvéteget a múlt hóban a városi kórházba 192, az irgalmasok ápol-dájába 63, a bányatelepi kórházba 20 beteg. Élve született Pécs város területén április hóban 105 gyermek, meghalt 106 egyén, leszámítva abból a kórházban elhalt 22 idegent, a születés általi szaporodás 21. A szülöttek közül volt 47 férfi és 58 nő. 94 r. k., 5 ágostai, 6 irraelita, 89 törvényes és 16 törvénytelen származású. Házasságra 25 pár lépett. A meghaltak közt volt 61 férfi 45 nő, 101 r. k., 3 ágostai, és 2 irraelita, a legmagasabb kort egy 89 éves férfi érte el. Halva született 8 fiu- és 5 leánygyermek, 5 törvényes és 4 törvénytelen. Rendkívüli halálozási eset csak egy fordult elő: egy 29 éves bányász a tárnában megfulladt.

— **(Zöldszőlőoltási tanfolyamok.)** Dezső Miklós vandortanító a következő helyeken tart zöldoltási tanfolyamot: e hó 15-én Patacsón, a hol a gyomlálásból is tart előadást, 20, 21 és 22-én Pécsen az amerikai telepen jutalomdíjazással összekötve; 23-án Helesfán, 24-én Siklóson, 25-én Karancsón, 26-án Sepsén, 28-án Vernyókon, 29-én Nosztan (Tolna megye.) 30-án Kaposváron.

— **(Korán kezdte.)** Kis János szolgagyerek, ki Boldogasszonyfán Vékony Gyurina szolgált, megunva az egyhangu szolgáló életet nyakába vette a poros országutat, de előbb ellátta magát utaravalóval gazdája kasszájából. Boldogasszonyfáról előbb Kaposvárra ment, hol új eszmat és új ruhát vásárolt, majd vasutára ült s eljött Pécsre valami Beles János nevű kanászhoz. Sok lehetett a pénz a gyereknél, mert szórta mindenfelé. Többek közt a kanásznak 9 krajczárért csak három aranyat adott s mikor a szigeti-külvárosi gyepen a dísznök mellett a katonanyomoruságról fojtt a beszéd, s többek közt, azt tették föl, hogy mikor a katonák masiroz-

nak, a szegény bakának még csak le sem szabad hajolnia, hogy valamit fölvegyen, Kis János szolgagyerek próbaképen egy 2 frt értékű ezüst tallért dobott a mellettük masirozó bakák lába elé, hanem azt az egyik baka, ki elég szerencsés volt, hogy a tallér a lábai elé gurult, megszegve bizony a katonai regulát, legnagyobb ámulatukra fölshedte. Az amiezét, ki ilyenformán mégis csak föltűnt a rendőreinek szemében, a hatóság már becsipte.

— **(Pécsiek az ornithologiai kongresszuson.)** A Budapesten tartandó II. nemzetközi ornithologiai kongresszus f. hó 17-én (vasárnap) veszi kezdetét s tart négy napon át. Az ünnepélyességek programja következő: ma, szombaton ismerkedési estély a „Hungáriá”-ban. Holnap, vasárnap a kongresszusi tisztikar megalakítása, a nagy madár kiállítás megnyitása, a muzeum s állatkert megtekintése, az állatkertben este társas vacsora. Hétfőn, kedden és szerdán kongresszusi ülés, előadások a költöző madarak és egynemű más madárfaj sajátosságainak ismertetése, indítványok stb. Csütörtökön záró ülés és bucsu-lakoma. Vasárnap nagy díszebédet rendez a főváros az összesre gló természet tudósok és természetkedvelők tiszteletére. Városunkból Ágh Timóthy főgimnáziumi tanár, Péter János főreáliskolai tanár és Várady Ferencz megyei levéltárnok, az általánosan ismert nagy madárkedvelő vesznek részt a kongresszuson, mely után 5 csoportban az ország különböző helyeire rándulnak le, hogy a vízi szárnyasokat s költési helyeiket tanulmányozzák. Az egyik csoport megyénkbe jön, Dráva-Fokra, az itteni mocsarakban költő vízi szárnyasok megfigyelésére.

— **(Hymen.)** Magda Elek bikali körjegyző eljegyezte Bach János sásdi körjegyző leányát Anikót.

— **(Adó a mult hóban.)** A pénzügyigazgató jelentése szerint f. é. ápril hóban egyenes adók címén Pécs városban 12596 frt 64 kr. fizettetett be, a 103 frt 58 krral több, mint a mult év hasonló hónapjában. Az elmúlt négy hónapban összesen 80.634 frt 55 kr. fizettetett be ugyanezen egyenes adóban, mely összeget egybehasonlítván a mult év hasonló időszakában, 5858 frt 07 kr. többletet mutat. Hadmentességi díjak címén ápril hóban 306 frt fizettetett be; hátralékban maradt 1930 frt 87 kr. A többi jövedéki ágazatokra nézve e hóban némi visszaesés mutatkozott.

— **(Korai vizsgálatok.)** Az idén Ö felségének lejövetelea tanuló ifjúságnak is meghosszabbítja valamivel a vakációt, a mennyiben úgy az érettségi, mint az egyes osztály vizsgálatok a szokott időnél előbb fognak végre menni. Junius 20-ára már végezni fognak, hogy a tanuló-ifjúság is részt vehessen testületileg az ünnepélyen. A főgymnasium 8. osztályában most folynak az osztály vizsgálatok.

— **(Rabstatisztika.)** A kir. ügyész jelentése szerint a hó utolsó napján 169 egyénből állot a rablétszám. Ezek között volt: 20 vizsgálat alatti, 9 felebbezés alatt álló és 140 jogerejűleg elítelt; 152 férfi és 17 nő. Az elítéltek közül két éven felüli büntetésre elítelt 116 egyén van, kik ez idő szerint el nem szállíthatók. A rabélelmezés 606 frt 64 krba került, melyből rabtartási költség-térítés címén 263 frt 45 kr. folyt be. A rabmunkából 18 frt 90 kr. folyt be.

— **(Ney Dávid)** az operaház kintű bassistája Strümpfer Ignác hegedűs kíséretében hangverseny-körutra indul s Pécsvárosát is meg akarja látogatni. A hangversenyzők Valentin Ottót kérték föl a hangverseny előkészítésére; de Valentin csak egy hajlandó ezt eszközölni, ha Vasquez Molina grófnőt, az opera vendégét is magukkal hozzák. Erre nézve még nem történt megállapodás.

— **(Érdekes kikerestelkedés.)** A nagykanizsai posta- és táviróhivatal főnöke Obláth Mór halálos ágyán nejevel és gyermekeivel együtt kikerestelkedett. Obláth épen kétszer volt keresztény és kétszer zsidó. Mint fiatal ember kikerestelkedett, de ezután megszeretett egy szép zsidó leányt, a ki azonban nem akarta elhagyni ősei vallását. A fiatal pár tehát Bécsbe utazott, s ott Obláth újra zsidóvá lett, feleségül bevén imádottját a zsidó vallás szertartása szerint. Így éltek együtt Nagykanizsán tizenkét évig. A mult napokban azonban nagy beteg lett a férj, s a család egyik barátja figyelmeztette az asszonyt, hogy Bécsben kötött házassága Magyarországon nem érvényes és így a férje ha-

lála esetén sem ő, sem gyermekei nem számíthatnak nyugdíjra. Az anya tehát rávette férjét, hogy keresztelkedjen ki mindnyájan. Nyomban ki is keresztelkedtek, s a kikerestelkedés után a férj meg is halt.

— **(Rejtélyes gyilkosság.)** Kovácsovics Mátyás nagykozári szőlőcsoász a minap az ottani szőlőhegyben egy ismertlen férfi holttestére bukkant, melyről később kiderült, hogy O k o s József ellendi lakos hullája, ki hazuról már f. hó 7-dikén reggel indult el Pécsre, de azóta vissza nem tért. A hullán a megejtett törvényszéki boncolás alkalmával több helyen u. m. a lón és a karokon mély késszúrások, valamint bottól származó ütések nyomai konstataáltak, s így tehát kétségkívül, hogy gyilkosság folytán mult ki. A gyilkos kinyomozása — dacára a csendőrség erélyes kutatásainak — nem sikerült.

— **(Új orgona Mohácson.)** A mohácsi külvarosi plébánia templom orgonája már nagyon megromlott, a miért is a püspök, mint a plébánia kegyura egy új orgonát rendelt meg a templom számára. Az új orgona Angster, városunk jó hírnevű orgonakészítőjénél készül, s 1200 frtba kerül. A mohácsiak kegyuruk e jótéteményét testületileg fogják megköszönni.

— **(Báró Bémer Pál)** a minap elhunyt nagyváradi kanonok, kiről lapunk mult számában már megemlékeztünk: 10,000 forintot hagyott jótékony célokra. Végrendeletében Széchenyi Jenő kanonokot bizta meg a végrehajtással.

— **(A magyar ipart pártoló miniszter.)** Csáky gróf kultuszminiszternek tudomására jutott, hogy egyes iskolák taneszközöket és egyéb iskolai szereket idegen cégektől szerzik be. E vizsátság megszüntetésére szigorú rendeletet intézett a tanfelügyelőségekhez, melyben meghagyja, hogy mindennemű iskolaszert és eszközt csakis hazai cégektől szerezzenek be, mert ellenkező esetben a legszigorubbán fog eljárni.

— **Egry Dezső** ügyvédjelölt védőbeszédét, melyet a kedden tartott sajtóügyi tárgyaláson mondott, mai számunk mellékletén veszik olvasóink.

— **Lówy Ignác dr.** pécsi orvos speciálisan a fogak művelésével is foglalkozik s mind azt, a mi e szakba vág, a tudomány legújabb vívmányai szerint végzi. Lówy hosszas tanulmányokat tett e téren s nagymérvű befektetésekkel rendezte be műtermét (Király-utca 31. szám.) melyre vonatkozó — mai számunkban közölt — hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

MŰVÉSZET IRODALOM.

Szinészet.

A becsület. Sudermannak sokat emlegetett drámáját szerdán nagy közönség nézte s a premier nagy hatást is keltett mely a megelőző jó hírt teljesen igazolta. Sudermann e drámában, melynek kivonatatos tartalmát már ismertettük, a mellett, hogy remek tanítást ad a becsületről, s pocskékká teszi a félszeg lovagiaskodás majmait, hatalmas erővel viszi végig a mesét, melyet megrázó jelenetekkel gazdagított. A taps egyre-másra fölhangzott, s ebből öntudatlanul is jutott a szerzőnek is. Az előadás a lehető legjobb volt, aminő megérdemelte azt a telt házat s aminőt még sokat szeretnénk látni. P e t h e s, a becsületességbe sülyedt családjával meghasonlott Robertben, kemény próbát állott ki, s leszámítva azt, hogy olyankor is szaval, mikor egyszerűen beszélnie kellene, igen szép sikerrel állta meg a helyét. Somogyit jól esett látnunk Trast gróf alakjában. A többi szereplők: S á r d y (Mülingk), S z i l á g y i Vilmos (Kurt), A n g y a l I l k a (Lenora), D e z s é r i (Heinecke), B o d r o g h y n é (Heineckené), S z i l á g y i B e r t a (Augusta), P. S z é p O l g a (Alma) és G e r g e l y (Brandt) kintűnően alkották meg a keretet, melyben a becsület egyik drámája van megörökítve, P i n t é r pompásan maszkirozta a kommunisztikus gondolkodásu semmittevő asztalost. Az összes szereplők ellen — Somogyit kivéve — az volt a közönség panasza, hogy néha az érthetlenségig halkán beszéltek.

Rip van Winkle, ez az örökszép Planquete-operett szép számú közönség előtt került színre csütörtökön. Ezen az estén kiválóképen P i n t é r Imre nyerte meg a közönség s a

hivatásos bírálók osztatlan elismerését. P i n t é r, ki a czimszerepet játsza és énekelte, oly minden részletében teljeaen kidolgozott alakítást mutatott be ez alkalommal, hogy valóban élvezet volt őt látni és hallani. Énekeivel és drámailag is szabatos, értelmes játékaival nagyon megérdemelte azt a sok tapsot, amit kapott. Mellette B á c s k a y Julesának (Lisbett) is jutott a tet-szésnyilvánításból, bár nem egészen volt a hangjánál, s a tempók erőszakolt gyorsításával — a mi, úgy látszik, rendes szokása — némely dalt elejtett. A többi szereplők többé-kevésbé megállták helyüket.

A jövő héten előadatnak többek között az A p ó s o k és a tavalyról ismert s köztetszésben részesült V a d o r z ó k vigjátékok, továbbá a B e c s ü l e t, Sudermann drámája, mely szerdán nagy hatással került színre.

Uj drámai színész. Somogyi Károly színigazgatónk L a d á n y i Mariskát, a Molnár György színképezdájének növendékét, a drámai hősnő szerepekre szerződtette, s az új tag már e hó 25-én föllép.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Milyen is nálunk az asztalos-ipar?

Tekintetes szerkesztő úr!

A „Pécsi Figyelő” közli a pécsi kereskedelmi és iparkamarának évi jelentését, illetve annak kivonatát az érdekesebb ipari körülményekről s többek közt azt olvastuk, hogy a kamarai jelentés a pécsi asztalos-iparra vonatkozólag Hoffmann K. pécsi cég jelentését vette föl, mint teljesen biztos forrást. A nevezett cég jelentését is elolvastuk s ha az vajmi röviden szólott is, hát annál nagyobb volt a mi megbotránkozásunk a jelentés fölött. Engedje meg tek. szerkesztő úr, hogy e megbotránkozásunknak b. lapjában kifejezést adhassunk.

Eltekintve attól, hogy a jelentés a pécsi asztalos-iparral oly röviden foglalkozik, s hogy e néhány sorban is a kicsinylés hangján szól a butor-asztalos üzletről, e mellett elég könnyelműen nem is mond igazat s csak úgy gondolomformán, meggyőződés nélkül, a levegőből szedi állításait. A jelentés ezeket mondja rólunk kisiparosokról: „A butor-asztalos-üzlet alkalmas, begyakorlott és képzett munkaerő hiányában nagyobb mérvben nem üzethetik s csak egy-két kisebb üzletben, leginkább inasgyerekekkel tartatik fenn többnyire rossz anyaggal s elavult minták után dolgozván... Az asztalos-üzlet legnagyobb hátránya az értelmes, szorgalmas, törekvő és kötelességtudó munkások számának ijesztő fogyatkozása.”

Hát igaz, hogy mi kisiparosok — mennyiség dolgában nem vetekedhetünk a Hoffmann céggel mint gyárossal, de minőség tekintetében megálljuk vele a sarat, mert igen nekünk is vannak alkalmas, begyakorlott és képzett munkásaink, sőt ezek épen a mi műhelyeinkből kerülnek ki s mennek el a Hoffmann-cég gyárába is, tehát kár olyan nagy lovon ülnie s a neki keze alá dolgozó kisiparosokat oktalan göggel becsülni. Mert a kisiparosok műhelyei az előkészítő iskolák. Itt nevededik az inasból a segéd, itt mivelődik a segédből a jó gyári munkás; a kis műhelyek szállítják a kész munkaerőt a tökével pöffeszkedő gyárosok számára. S mivel ez nem megy minden nehézség, fáradság nélkül, hát ezért mi nem kicsinylő lenézést, hanem méltányló elismerést érdemelünk. Műhelyeinkben inasok is vannak, ez természetes, s ezt az inasok nélkül dolgozó Hoffmann-cég is belátja, mert hiszen talán ő is tudja, hogy a kész munkás nem pottyán az égből; de mi nem dolgoztatunk csupa inasgyerekekkel, mint ő elég vakmerően állítja, hanem fáradjon el műhelyeinkbe s őt meggyőződhetik arról, hogy 4—5, sőt 10 segéd is dolgozik nem is elavult minták után, hanem a legmodernebb izléssel, mely a mai követelményeket kielégíti. Még az inas-munka kiállításán sem láthatott a Hoffmann-cég elavult minták után készített darabokat, annál kevésbé dolgoznak azok szerint segédeink.

A mi az anyagot illeti, hát arra nézve se tartson bennünket a Hoffmann-cég olyan kiskorruaknak, hogy mi ne tudnók hol kapható a jó anyag; sem olyan földhöz ragadtaknak, hogy ne tudnók azt meg is szerezni. Mi ép ott vásá-

roljuk a munkánkhoz való anyagot, a hol a Hoffmann-czég s ha a mienk rossz, akkor az övé is az.

De nehogy hosszúra nyujtsuk e fölszólalásunkat, kijelentjük, hogy a kamarai jelentésbe fölvetett Hoffmann-féle jelentés tartalmát rosszaljuk, annak a pécsi kisiparosokat érintő becsmérléseit önértetesen visszautasítjuk s nem vehetjük egyébnek — mert csak nem kenyéririgység akar ez lenni — mint a kicsiből szerencsével fölcseperedett ember oktalan elbizakodottságának, a mit mi nem respektálunk; mert ellenkezőleg mi, kik szintén kicsi inasból cseperedtünk törekvő, kötelességtudó munkásokká és Isten segédelmével számottevő iparosmesterekké, mi megbecsüljük még a nálunk kisebb tőkével dolgozó munkást is, a kinek törekvését nem igyekezünk rosszakaratulag a sárba nyomni.

A pécsi kereskedelmi és iparkamarát pedig tisztelettel megkérjük, hogy ha jelentéseit készíti, az iparszakokat illetőleg ne egyesektől fogadjon el véleményt az általánosságra vonatkozólag, hanem forduljon testületekhez, mint pl. az ipartestület, mely közös megvitatás után bizonyára pártatlanabb ítéletet mond az ipari fejlődésről, mint egyes czég, mely úgy látszik nem állítja ezt a tisztán kezébe szolgáltatott alkalmat is fölhasználni arra, hogy a kisebbek által kivívott jó hírnevet lejjebb nyomja, s az asztalos ipart nálunk talán monopolizálja.

Több asztalos mester.

Nyilatkozat.

Azokkal szemben, akik személyem, vagy lefolyt sajtóperem iránt némileg is érdeklődnek avagy érdeklődtek, úgy téves magyarázatok elkerülésére, mint a valónak megfelelő igazság érdekében, most már ezen s ezzel kapcsolatos ügyem teljes befejeztével erkölcsi kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy én, Szentgyörgyi Mór siklósi lakos által ellenem, 1890. évi október 5-én sajtó uton elkövetett mély sérelmet azért nem iparkodtam lovagias uton megtorolni, mert ezt Szily László alispán úr, tekintve a sértés nagy mérvben történetét közzétételét, elegendőnek nem tartás tőlem mint a szolgálati viszony folytán közvetlen alárendeltjétől, ugyancsak 1890. évi október hó 5-én d. e. 10. órakor tett és semminemű ellenérvet el nem fogadott óhaj — helyesebben akarat nyilvánításával, a törvényes uton megtoroltatást követelé. —

Hogy az alispán ur eme nyilvánult nagy jogérzetének az lehetett oka: amint utólag, többek előtt állítá, ő mint alispán, nekem, dacára magán lakásán zárt ajtó és ablakok mellett négy szem között folytatott beszédünkben, őn maga esetleges fedezésére, mást nem mondható, avagy hogy egyéb s mélyebben átföntolt indokok vezérlék-e, ma már a dolgok ily következetesen s eredményteljesen történt kezelése — és drámai befejezésénél, bővebben fejtegetni szükségesnek nem tartom!

Pécsen, 1891. évi május hó 14.

Máthé Ödön
nyug. főszolgabíró.

TANÜGY.

A városi iskolaszék mult szombaton ülést tartott, melyen alig tizenkét iskolaszéki tag jelent meg. Hogy épen az iskolaszéki tagok ilyen gyér számmal járnak el az ülésekre, azt nem csodáljuk, mert hiszen eleget tett valaki azzal, ha már bizottsági tag, nem szükséges még az ülésekre is eljárnia. Nem csodáljuk másrészt azért sem, mert az iskolaszéki tagokat rendszeresen az nap hívják meg — ha ugyan eljut az a meghívó a tagok kezéhez. De hát ez már nálunk így szokás, amint hogy a lapok szerkesztősegeit sem szokás értesíteni az iskolaszék napjairól, bármennyire érdeklődjenek is a lapok a tanügy iránt. Egyébként ép az iskolaszéki tagoknál nem szokás a megbízatásban eljárnia s erre nézve följegyezhetjük, hogy az ideu a belvárosi népiszkolába még egyetlen-egy iskolaszéki tag sem látogatott el, pedig már innen-onnan bezárják az iskolákat. Az iskolaszék többek között ép e kérdés fölött határozott, a mennyiben kimondotta, hogy a királylátogatás alkalmából a vizsgálato k már június 18-áig betegezendők.

Válasz egy iskolaszéki referádára.

Csak örömmel törvölhetem azt a törekvést, hogy végre-valahára komolyan is kezd érdeklődni közönségünk egy oly fontos ügy iránt, mint a milyen — az iskolaügy; de legmélyebben fájlalom, hogy ez érdeklődés oly helyről indul ki, a melytől nemcsak a szakszerű ítélőképességet, de magát a jó akaratot is jogosan kérdésbe vehetnők. Óva intjük a közönséget ez indítótól és figyelmeztetjük, hogy ítéletének megalkotásában töle irányt egyáltalán ne vegyen.

Ez indító pedig senki más, mint a „Pécs“ iskolaszéki referense, a kinek, úgy látszik, kedve kerekedett a polg. leányiskolai tanítótestület tagjainak valóban őszinte, fáradhatatlan és a legszébb elismeréstől kísért működését holmi kicsinyeskedő frázisokkal és a közönségnek a sorok között való olvasásra földott találos mesékkal elhomályosítani; bár — mint e testület tagja, 7 évi működésem óta valóban nem emlékezem, hogy valamiféle hatóságtól holmi „finomság“, „valóban nőies, hivatásszerűen lemondó bánásmód“, „szeszélyből és unalomból származó bosszúság fölhangyása“ iránt utasítást nyertünk volna, a mit megtenni bizonyára kötelességének ismerte volna a hatóság, ha szükség lett volna rá.

Hogy „a tanítás ügyének haladása nem állt arányban az áldozatokkal“, ezt igen helyesen jegyezte meg egyik érdemes iskolaszéki tag úr; hogy a polg. leányiskola ügyében is vannak hibák, az tény és a testület minden tagja igen jól ismeri e hibákat, de sajnos, nem rajta mulik azokon segíteni. És hogy e hibák miben rejlenek, azonnal kiderülne referens úr előtt is, mihelyt magát más oldalról csak egy kissé is informáltatná. Nem is mikrobák e hibák, hanem valóságos elefántok. Hogy emez elefántok dacára a polg. leányiskola még főnnáll azzal a szerény hírnévvel, a melylyel jelenleg rendelkezik, míg egyrészt hatóságaink bölcsességének, de másrészt — és ezt referens urnak is el kell ismernie — kiválólag e testület érdemeinek köszönhető.

E testület sohasem tekintette működését holmi nebaúts virágnak és a jó akaratú s józan kritika előtt mindig tárva voltak kapui már amaz egyszerű és műveltségéből folyó őszinteségénél fogva, a mely e testületet mindig átlengte; de a rosszakaratból folyó kicsinyeskedésre csak megvetéssel tekinthet és fölötte — egy ily a félrevezetetésre szánt közönség iránti kötelezettségéből folyó fölvilágosítással — napirendre térhet.

A mi pedig saját „indokolatlanul tanúsított szigorú bánásmódot“ és a referens szerint „visszatetszést“ keltő, „kihívó“ és „sértő“ modoru nyilatkozatomat illeti — a mely utóbbi referens úr nagyobb esetnek volt kegyes jellemznie, mint amaz elsőt — meg lehet győződve referens úr, hogy t. Tanhatóságaim nem öntől fogják kérni a tanácsot, hogy ez ügyben ítéletet mondjon és a tek. iskolaszék nem az ön referádájából fogja meríteni a jegyzőkönyvéhez szükséges adatokat.

Schmidt János,
okl. középisk. leányisk. polg. tanár.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Pécsi királyi táblai értesítő.

A pécsi kir. ítélőtábla tanácsbeszósztása.

Érvényes 1891. május hó 5-től 1892. január hó 1-ig.

I. Polgári, váltó- és keresk. tanács.

Elnök: Blaskovich István, a kir. ítélőtábla elnöke.

Birák: Gruber Gusztáv, Zsabokrszky Ferencz, Töttösy Béla, Tolnai Antal, Dämpf Sándor, dr.

Tanácsjegyzők: Geiger Dezső, Dobi Imre dr, Orkónyi Ede dr.

II. Polgári és urbéri tanács.

Elnök: Blaskovich István, a kir. ítélőtábla elnöke.

Birák: Kisfaludy Imre, Pilch Antal, Bócz Alajos, Graff Károly, Lukács Adolf dr. Tanácsjegyzők: Dobi Imre dr, Geiger Dezső, Hardi Sándor.

III. Büntető tanács.

Elnök: Cseresnyés Sándor, kir. ítélőtáblai tanácselnök

Birák: Pulcz Imre, Balogh Károly, Babich Mihály, Töttösy Béla, Lukács Adolf dr.

Tanácsjegyzők: Hardi Sándor, Orkónyi Ede dr, Geiger Dezső.

IV. Fegyelmi tanács.

Elnök: Blaskovich István, a kir. ítélőtábla elnöke.

Helyettes elnök: Cseresnyés Sándor, kir. ítélőtáblai tanácselnök.

Rendes tagok: Dämpf Sándor dr, Zsabokrszky Ferencz, Pilch Antal, Tolnai Antal, kir. ítélőtáblai bírák.

Póttagok: Babich Mihály, Lukács Adolf dr, Kisfaludy Imre, Pulcz Imre, kir. ítélőtáblai bírák.

Tanácsjegyző: Selez József, kir. ítélőtáblai elnöki titkár.

I. polg. tanács.

Zsabokrszky Ferencz előadja III-as tanácsban:

1. Dvornics Antal ctra Dvornics Kuzman.
2. Paksvidéki tkptár ctra Czimmer Fülöp.
3. Kollay Remus ctra Safarics Pál s. t.
4. Babas László ctra Tóth Erzse.
5. Goricsaner Florian ctra Paszavca Marko.
6. Dr. Gottlieb Salamon ügygondnok ctra Szabó János s neje.
7. Krasznay Gyuláné ctra Vince János.
8. Seligmann B. ctra Hergyi György.
9. Foris József ctra Foris Pál.
10. Singer Márton ctra Eberling Ádám.
11. Petz Rebeka ctra Petz Ferencz s. t.
12. Szegedi György s. t. ctra Gráf Tasziló s. t.
13. Farkas István ctra Horváth József.
14. Balog György ctra Cserenkó István.

Dr. Dämpf Sándor előadja ötös tanácsülésben:

1. Kungl Fr. s neje ctra özv. Gasteiger Lajosné.
2. Balogh István ctra Balogh Mária s. t.
3. Domonkos Jánosné ctra Glück József s neje.
4. Butor István ctra Bajtor Erzse.

Hármas tanácsülésben:

5. Lövenbein Ign. ctra Hegedüs István.
6. Knechtl Ferencz ctra Zadravca Iván.
7. Schmidt András ctra Schaaff András.
8. Koruél Roz. s. t. ctra Seligmann B.

Gruber Gusztáv előadja ötös tanácsülésben:

1. Töttös János s neje ctra Török József.
2. Horváth Vinczéné s. t. ctra Sziogyártó Mihály s. t.
3. Sriasavits Gyulai ctra Tassy Gy.
4. Özv. Weisz M. s. t. ctra Peperko György.

Hármas tanácsülésben:

5. Szigvart Ádám s neje ctra Posta István.
6. Lőcz Jakab ctra Kaffmann Abel s. t.
7. Heidelberg Armin ctra Honenvala Samuel.

8. Ripper és Stein ctra Ulmer Ferencz.
9. özv. Béndek Dávidné ctra Béndek Péter.
10. Spitzer Henrik s. t. ctra Sándor József.
11. Péntek József ctra Kersák József s. t.
12. Wergel Konrad ctra Krausz Bernát.

Tolnai Antal előadja V-ös tanácsülésben:

1. Sutó István ctra Bognár Sándor s. t.
2. ifj. Kis Máté József s. t. ctra Döme József.

3. Tóth János ctra Tóth Mihály.
4. özv. Halász Miklósné ctra Grünbaum Zakh. s. t.

5. Zsigulics György s. t. ctra Beslák József.
6. Barcs-drávavidéki tkptár ctra Handelsmann Sándor s. t.
7. U. az ctra Baskovics Ign. s. t.
8. Nyitrai Jak. ctra Péter József.

Hármas tanácsülésben:

9. P. Ligethy ctra Roboz Istv.
10. Ring Samu ctra Kaufmann s. t.
11. Hochsinger M. ctra Heinrich Mór.

II. polg. tanácsban:

Bócz Alajos előadja hármas tanácsülésben:

1. Kresz Henrik ctra Gur József.
2. Kis Antonia ctra Varga S.
3. Bauer Jenő ctra Liebhauser Miklós s neje.
4. Dr. Mayer Ign. ctra Diamant Ignác s. t.
5. özv. Marton Jánosné ctra Magyar Antal.
6. Schönfelder János ctra Johann Márton.
7. Kis Meszes János s. t. ctra Kis Meszes Józsefné.

8. Petrac Anna ctra Csiszmeszia Iván.
9. Meixner Hedvig ctra Mihályfy Hedvig.
10. özv. Bodonyi Samuelné ctra Darabos József.

11. Pátkai Julesa ctra Végh István.
12. Nagy Anna ctra Tuboly János.

Pilch Antal előadja ötös tanácsülésben:

1. Tábos (Bene) József ctra Tábos (Bene)

Juli.

2. Kermann Ferencz s. t.
3. özv. Kermann Jánosné.
4. Szűcs Antal ctra Gergő József s. t.
5. Fejes Lidia s. t. ctra Bodis János s. t.
6. Horváth József ctra özv. Sütő Mihályné.
7. Szűcs György ctra Szűcs János.
8. özv. Bakonyi János s. t. ctra Pintér

Anna (recte Katalin).

9. Kölkedi Károly ctra özv. Kölkedi Mihályné.

Kissfaludy Imre előadja ötös tanácsülésben:

1. Bernyák György s neje ctra Horváth József s. t.

2. Török Béla ctra Schäffer Éva.

3. Bartonics József s. t. ctra Horning

Henrik.

4. Bartonics József s. t. ctra Horning

János.

5. Stern Károly ctra Pécs sz. k. város.

6. Klarits József hagy. ügy.

7. Szarka István ctra Váradi Juli.

8. Pap Jánosné ctra özv. Szösz Péterné.

9. Nagy Pal község legelő ügye.

10. Tóth Sándor hagy. ügye.

Graff Károly ötös tanácsülésben:

1. Pernecker Mátyás ctra ifj. Pernecker

János.

2. Sipos Katalin ctra Sipos Ferencz s. t.

3. Herczeg Emánuel ctra Klein Vilmos s u

Hármas tanácsülésben:

4. Múth József ctra Glaus Henriké.

5. Bartolics András ctra Bartolics József.

6. Kis József, ctra özv. Kolip Mihályné.

7. Garai Benő ctra Spiegel Samu.

8. Halász Katalin ctra Duna József s neje.

9. Stein Mária ctra Gieszler Ferencz.

10. Niesz Antal ctra Csizmazia János.

Büntető tanács:

Balog Károly előadja:

1. Özv. Busa Györgyné ellen jöv. kih.

2. Ifj. Nagy József ellen jöv. kih.

3. Bednyás Magd. ellen lopás.

4. Pető Bold. st. emberölés.

5. Levák Bolta gyujtogat.

Hármas tanácsülésben:

6. Biró János, közcsend.

7. Kocsis József rágalm.

Babics Mihály előadja ötös tanácsülésben:

1. Fütő József s. t. lopás.

2. Hoka József s. t. lopás.

3. Szászi Ferencz s. t. lopás.

4. Ifj. Tóth József s. t. lopás s testi sértés.

5. Szabó Jánosné testi s. (III. bírósági.)

Hármas tanácsülésben:

6. Magyar Mihályné lopás.

7. Bognár János s. t. lopás.

8. Szita János s. t. becs. sértés.

9. Kis Jánosné becs. sért. s magánlak megt.

10. Bódis István lopás.

11. Gábor Mór könnyű testi sértés és közcsend.

12. Ifj. Szelid József s. társ. lopás.

13. Csányi Istvánné súlyos testi sértés.

Tóttóssy Béla előadja ötös tanácsülésben:

1. Haberényi Pál ellen ham. eskü.

2. Kaidl Ádám s. t. súlyos testisért.

3. Streinyer József súly. testisért. hármastülésben.

4. Pörnecz Pál és társai könnyű testi sértés. véts.

5. Gulyás Györgyné ellen rágalmazás.

6. Polonyi József és társa ellen becsületes sértés véts. és közcsend elleni kihágás.

7. Nádasdi Mihályné ellen rágalmazás.

8. Dénes Jánosné ellen rágalmazás.

9. Czövek Illés ellen rágalmazás miatt.

Pulz Imre előadja ötös tanácsülésben:

1. Öv. Bárdos János és társ. ellen lopás büntette.

2. Müller Péter elleni könnyű testi sértés.

3. Falusi István és társai zsarolás büntette, vádlottak fogva.

4. Balogh János és társai ellen lopás büntette.

5. Ifj. Feit János ellen magánlak megsértésének büntette és becsületes sértés.

Hármas tanácsülésben:

6. Rostás János és József elleni súlyos testi sértés, illetve lopás miatt.

Dr. Lukács Adolf ötös tanácsülésben:

1. Szabó Antal s társa ell. lopás véts.

2. Kollár József s társ. elleni szándékos emberölés kísér.

Hármas tanácsülésben:

3. Tóth István elleni súlyos testi sértés vétsége.

4. Babody Istvánné és Babody Julia elleni s. ts. vétsége.

5. Kovács József, Csötönyi Ádám elleni sts. vétsége.

6. Magyar Ferencz, Magyar Borbála elleni sértés és könnyű testi sértés vétsége miatt.

VEGYESEK.

— A triezti általános biztosító-társaság (Assecurazioni Generali) f. é. április hó 30-án Triesztben tartott 59-ik közgyűlésén be-terjesztette az 1890. évi mérlegeit.

A közgyűlésnek tett jelentésekből értesülünk, hogy az életbiztosítási ágban a díjtartalék 2,293.293 frt 35 krral szaporodott és 1890. december 31-én 28,927,291 frt 36 krra emelkedett és hogy az 1890-ben újonnan kötött biztosítások összege 17,696.232 frt 94 krra rugott, mi által az 1890. december 31-én érvényben levő biztosítások tőkeösszege 124,121.441 frt 72 krra szaporodott fel. Az évi díjbevétel az illetékekkel együtt 5,002.515 frt 89 krt tett ki.

A tűz- és szállítvány-biztosítási ágazatokban a díjbevétel 9,027.000 frt 32 krt tett ki, mely összegből, mint minden tehertől mentes díjtartalék 2,250,646 frt 87 kr. helyeztetett tartalékba, míg az 1890. december 31-én a jövő évekre érvényben maradó díjkötelezvények összege 24,167.206 frt 81 krra. rug.

Az 1890-ben kifizetett károk összege 8,345.827 frt 21 kr. A társaság alapítása óta egész 1890. december 31-dikéig 235,717.767 frt 43 krryi tekintélyes összeget fizetett ki károk fejében. Ezen összegből 143 424 káreset 44,315.616 frt 47 krryi kártérítéssel hazánkra esik.

Az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére szolgáló tartalék alap 1890. december 31-én 1,209.030 frt 29 krra emelkedett, noha a kisorolható értékpapírok csak is a névértékükkel lettek a mérlegbe felvéve.

A tőkésített nyereségtartalék az alapszabályok szerinti összegben 2,625.000 frttal, az ingatlanok tartalék alapja 1,289.480 frt 92 krral és a kétes követelések tartaléka 80.00 frttal maradt változatlanul.

Az összes biztosítéki alapok 2,545.432 frt 80 krról 43,303.671 frt 22 krra emeltettek és a következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlan vagyon és jelzálogok	9,009.007 frt 76 kr.
2. Kölesönök intézeti életbiztosítási kötvényekre	2,807.812 " 84 "
3. Kölesönök állami értékpapírokra	38.648 " 74 "
4. Értékpapírok	24,507.572 " 98 "
5. Váltók	448,903 " 81 "
6. Folyó számlák és adósok a hitelezők levonása után	627.774 " 46 "
7. Pénzkészlet az intézetnél és a bankoknál	2,179.050 " 63 "
8. A részvényesek adóslevelei	3,675.000 " — "
	43,303.681 frt 22 kr.

Tiszta nyereség fejében 737.702 frt 44 kr. lön kimutatva, miből minden egyes részvényre 140 arany forintnyi (egyenlő 300 frankkal) jutalék esik.

KÖZGAZDASÁG.

A pécsi kereskedelmi és iparkamara évi jelentése.

(Folytatás.)

A sokszorosító iparról így ír a jelentés: A könnyűnyomdászati kamarai kerületünkben rövid idő alatt nagyot fejlődött. E fejlődés nem annyira a művészileg kivitt munkákban, mint inkább a termelés nagy mérvében és sokféleségében. A vidéki nyomdászati művészi irányban való kifejlődését a nagy verseny, mely az olcsó postai viteldij segítségével nyomdáinkra feleltet zavarólag hat, akadályozza.

A budapestieken kívül a bécsi, gráci, tescheni, prágai és troppai nagy graphikai intézetek itt még igen sok megrendeléseket gyűjtenek. Az egyre szaporodó n. n. amerikai gyorssajtók is fölötte hátrányosan befolyásolják gyorbb nyomdánk további fejlődését. A kamarai kerületben levő nyomdak száma 7 év alatt 8 ról 19-re szaporodott. Ezek közt van egy gázmotorral berendezve és egy stereotyp-készülékkel van felszerelve. Minden nagyobb nyomdának ma saját könyvkötészete van. Nyomdáink az elmúlt évben bőven voltak ellátva munkával. Az elért jövedelem azonban az egymással minden áron folytatott versengés folytán a teljesített munka értékével, a megkívánható vállalkozói haszonnal s az üzletbe fektetett tőkével nagyon kedvezőtlen arányban állott.

A nyomdászokra nézve sok zaklatással járó és üzleti tevékenységüket teljesen indokolatlanul bénító magánügybeli hirdetmény-bélyeg és annak lerovási módja állandó és jogosult panasz tárgyát képezi. A különféle hirdetmények az ipar és kereskedelem fejlődésére nézve egy hatalmas tényezőt képeznek. Ausztriában ennek tudatától át hatva s így az üzleti hirdetmények kibocsájtását, terjesztését nem is nehezítik bélyegilleték rajok való kirovásával. A hírlapi és magánügybeli hirdetmények után évekenkint elérni szokott 2—300.000 frt állami jövedelem a hazai kereskedelemtől és ipartól legalább tíz akkora jövedelmet von el. Teljesen jogosult követelmény tehát az, hogy a magánügybeli hirdetmények bélyegkötelezettsége, mint ez a tulsó államfél területén már régen megtörtént, nálunk is eltöröltessék, vagy — ha ez állami pénzügyi tekintetből egyhamar még teljesíthető nem leune — legalább a bélyeg és illetékekről szóló törvények és szabályok hivatalos összeállítására 208. §-nak 1. pontja határozottan körülírassék s illetve pontosan megjelöltessenek mindazon magánügybeli hirdetmények, melyek bélyegilleték alá esnek, minden esetre azonban ezen kötelezettség alól azon üzleti hirdetmények, melyek postán küldetnek szét vagy utczán osztatnak ki. Miért legyen az osztrak ipar és kereskedelem e téren is fölöttünk előnyben?

Továbbá kívánatos, hogy a bélyegköteles hirdetményekre nézve az előleges föltülbélyegzési kényszer is eltöröltessék s e helyett vagy a bélyegilleték utólagos pénzbeli leróvása, vagy az illető hirdetményeknek maga a nyomdász által való föltülbélyegzése hozassék be. A mostani eljárás, mely szerint a hirdetmények szánt üres papirost kell lebélyegeztetni, illeték-meg rövidítések megakadályozására sehogy sem alkalmas, s a valóban neveséges manipuláció a nyomdászoknak végtelen sok vesződséget, zaklatást s a kincstárnak sok költséget okoz. Ezen eljárásnak legfőleg csak az lehet a célja, hogy a pénzügyi kormányzat a hirdetményi bélyegekre nézve statisztikai anyagot gyűjthessen. Minthogy ilyen anyag bőven gyűlhetett be, valóban ideje lenne a panaszolt eljárást haladéktalanul beszüntetni.

Egy mástk sérelmük a nyomdászoknak az, hogy az állami közhatóságok által szükségelt mindentéle nyomtatványok készítése az államnyomdában concenztráltatik. Legujabban az adókönyvecskék kiállítása is az államnyomda monopoliumává lett téve. Mi úgy véljük, hogy az államnyomdának az adókönyvecskék gyártásánál magasabb hivatása van.

(Folytatjuk.)

— **(A pécsi sertéshizlaldában)** f. hó 14-én a sertés állomány: 447 drb kövér, 259 drb félkövér, 3174 drb sovány, 639 drb süldő sertés volt. Árak: kövér válogatott minőség szerint 45—46 kr. kilogrammonként, paronkénti 45 kilogramm élet leszámítással; süldők 30—34 kr. kilogrammonként elősúlyban. Kukorica 7 frt 15 kr. m. m., arpa 7 frt 50 kr. m. m. Darálás 50 kr. m. m.

Hátralékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, miszerint tartozásaikat minél előbb küldjék be, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését beszüntetni.

Gabona-árjegyzék

Pécs szab. kir. városában 1891. évi május hó 9-én tartott hetivásárról.

Az árak métermázsanként számítottak.

Buza	őszi	—	frt	—	frt	—
	tavaszi	—	—	—	—	—
	új	9	40	9	30	
Kétszemes	ó	—	—	—	—	—
	új	8	20	8	10	
Rozs	ó	—	—	—	—	—
	új	8	20	8	—	
Árpa	őszi	—	—	—	—	—
	tavaszi	7	20	7	10	
	új	—	—	—	—	
Zab	őszi	—	—	frt	—	—
	tavaszi	7	30	7	10	
	új	—	—	—	—	
Repce		—	—	—	—	—
Bükköny	széna	7	30	7	—	
Kukoricza	ó	—	—	—	—	—
	új	7	10	7	—	
Széna	ó	4	—	3	70	
	új	—	—	—	—	
Szalma		2	40	2	20	

Kinálat: közép (mintegy 250 gabonaköcsi volt a piacon.)

NYILT-TÉR.)*

Irodahelyiség - változtatás.

Van szerencsém t. megbízóimnak b. tudomására hozni, miként

ügyvédi irodámat

f. évi május hó 1-én a Nagy-Florián-utcai 6. sz. házból a

a Széchényitér 13. sz. házba (szemben a kir. táblával)

helyeztem át.

Pécsett, 1891. május 1-én.

Dr. Bodó Aladár,
ügyvéd.

Minden további értesítés helyett ez úton tudatom t. barátaimmal és ismerőseimmel, hogy egybekelési ünnepélyem **Szmetán Flóra** kisasszomynyal f. hó 26-án délelőtt 10 órakor **B.-Gyulán** az izr. imaházban fog megtartatni.

Pécs, 1891. május hó 15-én.

ROSENTHAL ADOLF.
(Roth és Rosenthal cég.)

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazok, kik szeretett s boldogult

HERCZEG TERÉZ

f. hó 13-án, temetésén megjelenésük és egyéb részvénytjelölésükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek és különösen a „Pécsi Dalkoszu“ ki dallával bennünket annyira elézékenyített, fogadják hálás köszönetünket.

Pécsett 1891. május 14-én.

A gyászoló család.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Laptulajdonos:
NAGY FERENCZ.

Felelős szerkesztő:
HAKSCH LAJOS.

H i r d e t é s e k :

Univ. Med.

dr. Lőwy Ignác

Király-utca 31.

A nagyérdemű közönség becses tudomására adja, hogy nála mindennemű **fogászati műveletek** a tudomány legújabb vívmányai szerint végeztetnek, u. m.: **fogtömések**, még pedig nemesak korona, hanem **gyök-tömések is, foghuzások, rendellenes fogak szabályozása, műfogak beillesztése** stb.

➡ **Árak mérsékeltek.** ➡

A végzett műtétek tartósságáért garancia vállalatik.

A külföldi — főleg a hazánkban annyira elterjedt csehországi — ásványvizek helyett pártoljuk a jobb és olcsóbb hazai vizeket!

A ki egészségét szereti

mohai **Stefánia** vizet igyék.

Semmilyen más savanyúvíz ezzel nem mérkőzhetik.

Borral vegyítve élénken pezsgő, igen üdítő ital.

A t. közönség hazafias pártfogását kéri kiváló tisztelettel

A mohai Stefánia-forrás igazgatósága.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

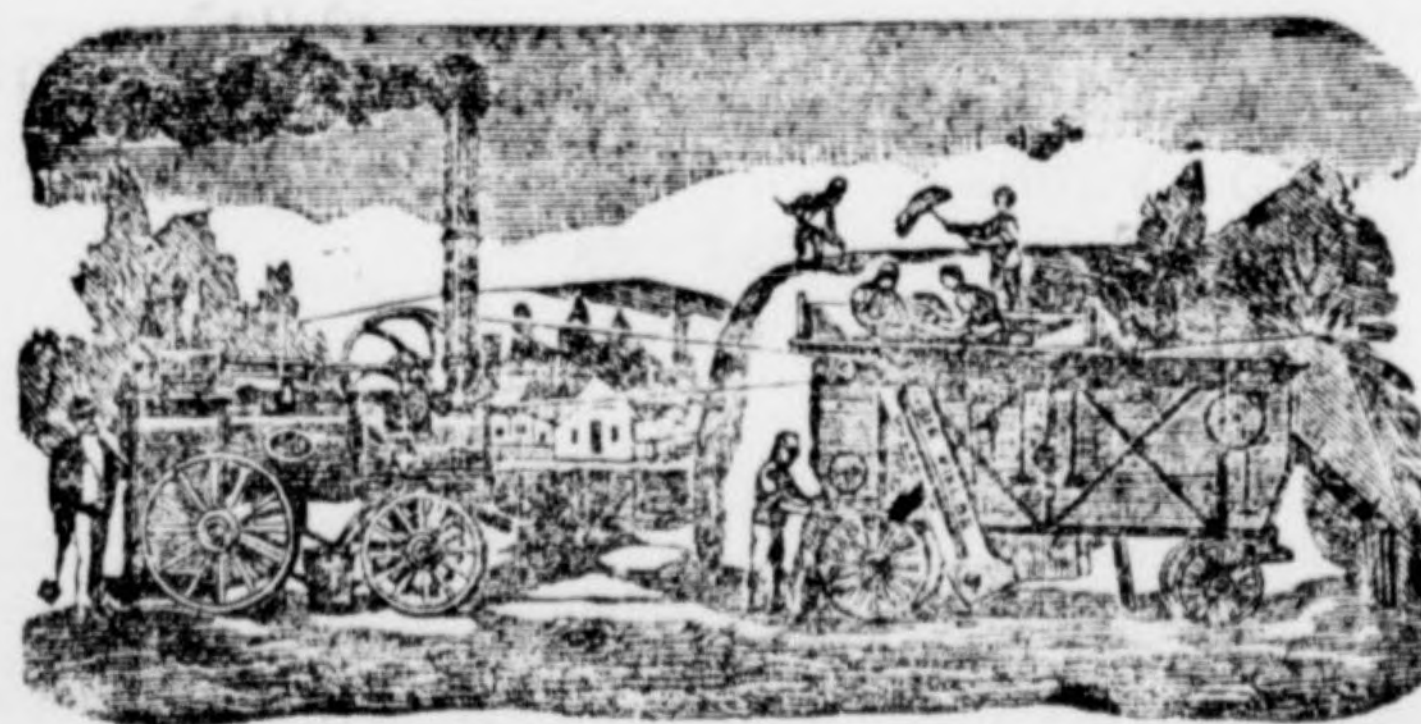
„EGYETÉRTÉS”,

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasóközönség lapja. Hiteles forrásokból származó **értesüléseinek** gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“-t népszerűvé. Az **országgyűlési tárgyalásokról** a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő s gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ **kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak** bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A **kereskedő, az iparos s a mezőgazda** megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, **annyi regény olvassmányt ad, mint egy lap sem.** Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a **világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni**, fizessen elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr., 1/4 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

A m. kir. államvasutak gépgyára

legújabb szerkezetű, a gyakorlatban legjobbaknak bizonyult felülmulhatlan kitűnőségű fa, szén- és szalmafűtésre berendezett

➡ 6-, 8- és 10 lóerejű locomobiljait ➡

nagy tüszekrényvel, szab. szikrafogóval, valamint a hazai viszonyokhoz alkalmazott és számtalan versenyen eddigelé legyőzhetlen maradt.

48, 54 és 60 láb széles
vaskeretű

➡ gözcséplőgépet ➡

szabad, meghosszabbított rázóasztallal és sajátos szerkezetű szabad, nagy törekfarostával, mely rendkívüli előnyöket nyújtó újításokkal immár közel 1000 darab működik az országban a legfényesebb sikerrel; ugyszintén a locomobil hátsó futókerékén könnyen és kényelmesen alkalmazható, új találmányu

Stibor-féle szabadalmazott körfűrészeit,

mely egyszerűség és czélszerűség tekintetében az eddigi szerkezeteket messze felülmulják. Továbbá a legcsekélyebb vonóerőt igénylő, leggyorsabban dolgozó és mégis legbiztosabb kötést végező

Massey Toronto kéveköto aratógépet,

mely a mult évi párisi vilákiállítás alkalmával NOISIELBEN rendezett nemzetközi versenyen a világ leghíresebb készítményeivel sikra szállva a

➡ „Grand Objet D'Art“ ➡

nyerte; az egyetlen kitüntetés, mely egy önálló üzemképes és áruba bocsátható kéveköto aratógépet érhet; végül a legkitűnőbb gyártmányu 2, 2 1/2, 3 és 4 lóerejű gözcséplőgarnitúráit, és legszilidabb szerkezetű járgányos cséplőkészleteit, valamint mindennemű mezőgazdasági gépeit ajánlja kedvező fizetési feltételek mellett

Fehér Miklós a m. kir. államvasutak gépgyára vezérügynöke BUDAPEST, Üllői-ut 25., „Köztelek“.

➡ Árjegyzékek ingyen és bérmentve. ➡

TEKE-, BÚTOR- ÉS EPÜLET-ASZTALOS

Pécsett,

Árpád-utca 37. szám.

DOMJÁN OTHMÁR

készít és raktáron tart

uj tekeasztalokat.

Elvállalja ezeknek megújítását; ajánlja magát épület-munkák elkészítésére; ugyszintén:

ebédlő- és hálószoba-berendezések készen kaphatók,

a szolid és korszerű izlésnek megfelelőleg.

Megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kő- és homokbánya megnyitása.

Ezzel van szerencsém tisztelettel köz-tudomásra hozni, hogy a tulajdonomat ké-pező

kő- és homokbányát

a bánya-telepen, a szamárkut átellenében, f. évi május hó 1-én megnyitottam. Szállítási jegyek válthatók: Kacs Kovics Jenő, Gyimothy Gyula és Zsivánovits Károly urak kereskedésében.

Pécsett, 1891. május hó 10-én.

A bányatulajdonos.

Zászlók és czimerek!

házak díszítésére.

O Felsége a király fogadtatása alkalmával! A zászlók gypaju szövetből készülnek és rojtokkal vannak ellátva.

Nemzeti-, városi-, megyei vagy tetszés szerinti színekben. melyek esőben színüket megtartják!

50 cm. hosszú	25 cm. széles drbja	Rúd és lándzsával	a nélkül
50	40	— .35	— .28
75	40	— .60	— .50
100	50	— .80	— .65
150	70	1.30	1.—
200	100	2.30	2.—
250	100	3.25	3.—
300	160	5.—	4.50
400	210	7.50	7.—
500	260	10.—	9.50
600	300	12.—	11.—

Czimereket papírra színekben!

80 cm. magas, 50 cm. széles drbja 50 kr.

Monogramok és czimerek, fára vagy vaslemezre, olajban festve, tetszés szerinti méretekben megrendelhetők.

Csoportos megrendeléseknél és kereskedőknek olcsóbban!

„Családi czimerek 2 frtól feljebb, leírásal együtt.“ „Kamarási és származási táblák szintén festetnek.“

Engel Dávid

Budapesti, VII. Király utca 67. sz.
Heraldikai és Genealogiai intézet.

Legszebb kirándulási hely!

Van szerencsém a n. é. kiránduló közönséget értesíteni, hogy

Pécs-bányatelepen

az 1000 éves gesztenyefához,

czimzett vendéglőmben és csinosan berendezett

kerti helyiségemben

naponta kitünő ételek és hamisítatlan italok kaphatók pontos kiszolgálás mellett.

Számos látogatásért esd

mély tisztelettel

GEBHARDT ISTVÁN,
vendéglő.

Ő Felsége a király

pécsi látogatása alkalmára

alulírott ajánlja magát mindennemű díszítési munkák elkészítésére, u. m.:

diadalivek, házak és terek

szöveggel, zászlókkal és czimerekkel való díszítésére.

Ugyanezen tárgyak megállapodás szerint kölcsönkép is adatnak.

Számos megrendelést kér tisztelettel

Kremling Károly,

kárpitós és díszítő.

Üzlete: József-utca 28. sz.

A siklósi uradalomban bérbeadó 10, vagy 15 évre a

„Sári puszta.“

Területe 1580. hold szántóföld,

185. , rét,

37. , legelő,

16. , szőlő,

76. , vegyes terület

összesen 1894 hold 1200 négyszög ölével számítva

Évi haszonbér 15.000 frt,

Óvadék 15.000 frt készpénz, mely után 5 százalék kamat fizetik.

Adókat, biztosítást, épületfentartást stb. bérlő viseli.

Csinos tágas lakház 2 család részére és elegendő gazdasági épület.

Fundus instructus bérlő által megvehető; értéke 20.000 frt.

Meglevő vetés kerékszámokban

309 hold buza,

23 , rozs,

260 , zab,

389 , tengeri,

30 , répa,

30 , őszi lendnek,

68 , tavaszi lendnek,

45 , luczerna,

30 , herefűmag keverék,

24 , feles tengeri.

Bővebb értesítést Siklóson az uradalmi felügyelőnél a várban vasárnap, szerdán vagy pénteki napon a délelőtti órákban nyerhetni.

Lösch,

urad. felügyelő.

Ő Felsége a király fogadtatására

ajánljuk a n. t. Uraságoknak a mi legjobb hírnévnek örvendő

férfi diva-termünket

a hol bárminemű

mágnási dísz-szalón-öltönyök, frakkok stb.

a legegánsabb és a legdiszesebb kivitelben pontosan elkészítettnek.

Szíves figyelembe! Minthogy üzletünk a versenyt bárminemű fővárosi konkurens üzlettel minden tekintetben kiállja, ezért ajánljuk azt a n. t. Uraságoknak különös figyelmébe és kérjük annak szíves pártolását.

Mély tisztelettel

STERN M. utódai.

férfi-divat-terme

Pécsett, Széchenyi-tér, Bazar I. emelet.

LE GRIFFON

a legjobb szívarkapapir

kapható Alt és Böhm kereskedésében Pécsen.

Isten

legnagyobb ajándéka az **egészség.**

A köhögés, rekedtség és elnyálkásodás szomorú következményeitől csak egy szer óv meg bennünket teljes biztonsággal:

Egger díjjutalmazott

Mell-Pastillái.

Számtalan hálaírat tanuskodik erről és senki el ne mulassza idejekorán ezek használatát.

Kaphatók 25, 50 kros és 1 írtos eredeti dobozokban a monarchia valamennyi gyógyszerárában.

Pécsen: Sipőcz Ist., Erreth János, Göbel Kálmán, Zsiga László és az irt. rend gyógyszerárában. Mohácson: Luiszer Viktor és Szendrey Jenő gyógyszer. Siklóson: Szentgyörgyi Mór és Petrasch S. gyógyszer. Pécsváradon: Dvorszky Béla gyógyszer. Dárdán: Czingelly örök és Dermár Pál gyógyszer. Sásdon: Mandák Gy. Sándor gyógyszer. Szt.-Lőrinczen: Szilágyi György gyógyszer. Szigetvár: Salamon Gyula és Visy Sándor gyógyszer. Bonyhádon Eibach Odön gyógyszer.

valamint az

Egger A fia cég

gyógyszer különlegességi gyárában Bécs Nussdorf.

Dr. Herczel heidelbergi egyetemi magán tanár

Sebészeti Sanatoriuma.

Sebészeti és nőgyógyászati magánintézet

Budapest, VI. ker. felső erdősor 5. sz.

Allandó orvosi felügyelet. Gondos ápolás. Kiváló ellátás. Telefon. Mérsékelt árak.

Rendelő óra: 1/23—4-ig; Szegényeknek: d. e. 9—10 ig.

— Kivánatra prospectus —

Kovácsits Antal

szijgyártónál

(Pécsen, irgalmasok-utczája 1. szám.)

kitűnő

bőrpostatáskák

jutányos áron kaphatók. Ugyanott egy jó karban lévő

nyitott hintó

jutányos áron eladó.

Ifj. Buday Pécs

Ajánlja a legdúsabban felszerelt **festék-raktárát** és pedig mindenféle dörzsölt **olajfestékek**, **butor-lak**, **olajok**, **brunolin-politur**, és **bőr-lakkot**, továbbá mindenféle kőmives **meszelő** és festő **ecseteket**, a legkitűnőbb minőségű **borostyán padló-lakkot** és főleg különösen ajánlom a francia **parketta fénymáz**at minden színben, úgy a valódi angol **Nobles** és **Hoare kocsilakkot** melyek csak is **egyedüli raktára** nálam van.

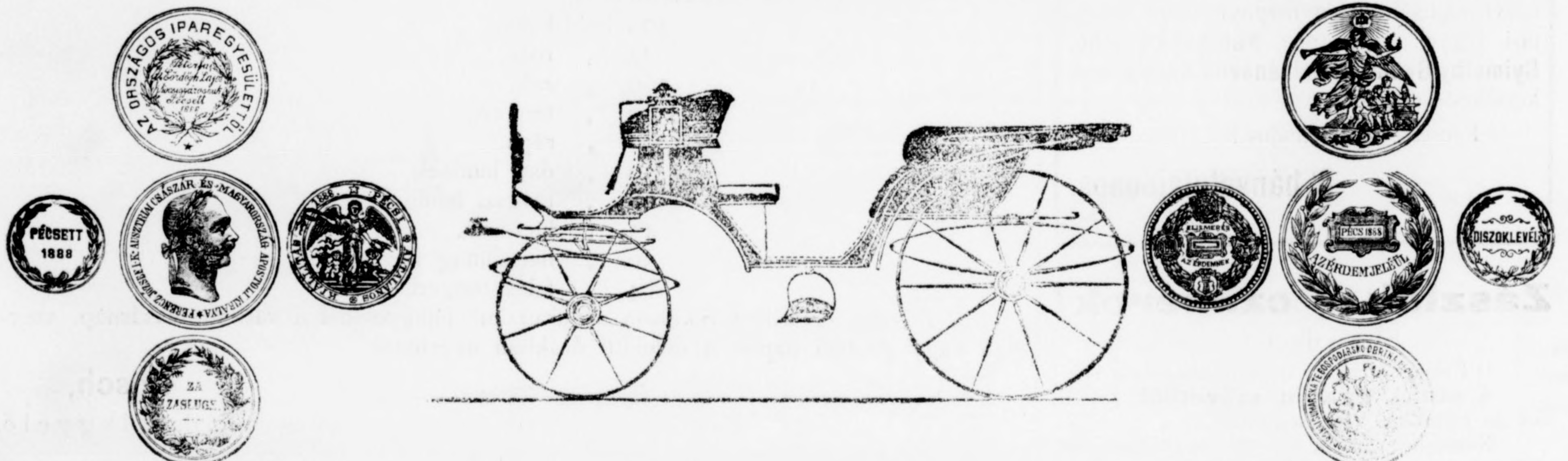
Együttal elvállal mindennemű **templom-, dísz- és szoba-**, valamint **czégfestési** munkákat, úgy szintén **épületi ajtó** és **ablakok mázolását** és **fényezését** a finomabb és legszolidabb kivitelekben **igen olcsó árak mellett.**

➔ Megrendelések **helyben**, úgy **vidékre** igen pontosan és gyorsan eszközöltetnek. ➔

Tisztelettel

ifj. Buday,

Pécs, Széchenyi-tér 10. sz.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy f. é. május hó 1-jével

kocsigyártó-üzletemet

a szigeti külvárosból a siklósi-országút 33-ik számú házba Engel fia borkereskedő cég átellenében helyeztem át.

Kérem a n. é. közönséget, hogy erről tudomást venni méltóztassék, és engem, mint eddig, szives bizalmával és pártfogásával támogatni.

Pécsen, 1891. május 1-én.

Teljes tisztelettel

Péterfay Eördögh Lajos

kocsigyártó.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

Vagyonbukott **Weisz Benedek** pécsi kiskereskedő csődválasztmánya határozata alapján ezennel közhírré teszem, miszerint a tömeghez tartozó és a csődleltárban 1—375. tétel alatt összeirt, különféle

fűszer- és rövidáru-czikkék, üzleti felszerelések és követelések,

melyek a leltározás alkalmával 865 frt 57 kr-ra lettek felbecsülve és a melyek beszerzési ára 2041 frt 63 kr-ban lett megállapítva, **zárt ajánlati tárgyalás útján készpénzfizetés mellett együttessen elfognak adatni.**

Felhivom tehát a venni szándékozókát, miszerint zárt ajánlataikat a fent kitűzött becsérték 10 százaléka, vagyis 86 frt 36 kr. bánatpénz lefizetése mellett, ügyvédi irodámban (Ferencziek-utca 14. sz.) **f. 1891. évi május hó 20-ik napjának délutáni 5 órájáig** nyujtsák be, mert később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlati uton eladás alá kerülő ingóságok leltára ügyvédi irodámban a hivatalos órák alatt betekinthező, az eladandó ingóságok pedig a nevezett közadós bolti helyiségében (szigeti ország-ut Pécssett) jelentkezés esetén közbenjöttem mellett meg szemlélhetők.

A csődválasztmány a beérkezendő ajánlatok felett **1891. évi május hó 21. napján délelőtti 11 órakor** megtartandó választmányi ülésben fog határozni.

Kinek ajánlatát a választmány elfogadja, köteles az áruraktárt az értesítés vételétől számított **48 óra alatt** átvenni és a vételért **készpénzben azonnal** nálam lefizetni, ellenesetben bánatpénzét elveszti s a fent elősorolt ingók kárára s veszélyére új eladásra bocsájtatnak.

Ugyanezen választmányi ülés után a benyújtott és el nem fogadott ajánlatokhoz csatolt bánatpénzek nálam azonnal visszafizettetni fognak; — fenntartja azonban a csődválasztmány a jogot arra nézve, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson, esetleg azokat mind vissza is utasithassa.

A választmány sem a leltár helyessége, sem pedig az áruk mennyisége- és minőségeért semminemű szavatosságot nem vállal.

A vagyon-átruházási kincstári illeték és esetleges bélyeg-költségek vevő által viselendők.

Kelt Pécssett, 1891. május hó 14-én.

Dr. Székely Ede,

ügyvéd, mint vb. Weisz Benedek pécsi kiskereskedő csődtömeggondnoka.

1186. sz.

Siklósi járás főszolgabírájától.

ki. 1891.

Pályázati hirdetmény.

A leköszönés folytán megürült

Siklós nagyközség orvosi állásnak,

az 1886. évi XXII. t. cz. 68. és következő §-ai alapján **1891. évi június hó 6-án reggeli 9 órakor Siklós nagyközség házában** választás útján leendő betöltésére, ezennel pályázat nyittatik.

Ezen állomással **évi 400 frt fizetés és a községi szabályrendelettel megállapított látogatási díjak élvezése van egybekötve.**

Felhivatnak a pályázni szándékozók, miszerint az 1886. évi XIV. t. cz. 43. §-a, illetve az 1883. évi t. cz. 9. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket **f. évi június hó 5-éig** alólirottánál annyival is inkább nyujtsák be, mert a netán ezen határidőn túl érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Siklós, 1891. évi május 12-én.

Benyovszky Manó,

h. főszolgabíró.

1891-iki

Természetes friss töltésű ásvány- és gyógyvizek

A mohai ágnesforrás raktára.

Appollinaris-forrás	Kiszingi Rákóczy
Bellini savanyuviz	Korytniczai savanyuviz
Budai keserűviz	Lipiki iblany-forrás
Ferencz József, Hunyady László, Hunyady Árpád, Erzsébet, Stefania, Victoria, Rákóczy	Levieoi arsen viz
Borszéki savanyuviz	Margit gyógy-forrás
Čarlsbadi viz, örvény, malom és vár	Marienbadi keresztuti
Čarlsbadi Sprudelsó	Parádi kénviz
Csizi iblanyviz és büzeny forrás	Preblai savanyuviz
Czigelkai iblanyviz	Pülnai keserűviz
Eger franzensbadi viz, Ferencz-rét forrás	Pyrmonti aczél forrás
Emsi Kraenehen öből	Radeini savanyuviz
Emsi, Victoria-forrás	Ronczegnoi arsen (mi-reny)
Gieshüblai savanyuviz	Regedei
Gleichenbergi Constan-tin	Rohitsi viz (Templom-és Mária-forrás)
Gleichenbergi Emma-forrás	Szálvátor-forrás
Halli iblany (jód) viz	Saidschitzi keserűviz
Ivándai keserűviz	Schwalbachi aczél- és borviz
Klauseni aczél forrás	Seltersi viz
	Suliguli savanyuviz
	Szolyvai
	Szulini
	Vichy, hauded
	Vera forrás

valamint bel és külföldi cognac kapható

Eizer János-nál

Pécssett, Széchényi-tér.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek,

A hidegvizgyógyintézet

Az ENGEL-féle fürdőben Pécssett

a tudomány újabb vívmányai szetint fölszerelye villamozás, massage és villamos gyógyfürdőkkel

(a massageban jártas személyzettel)

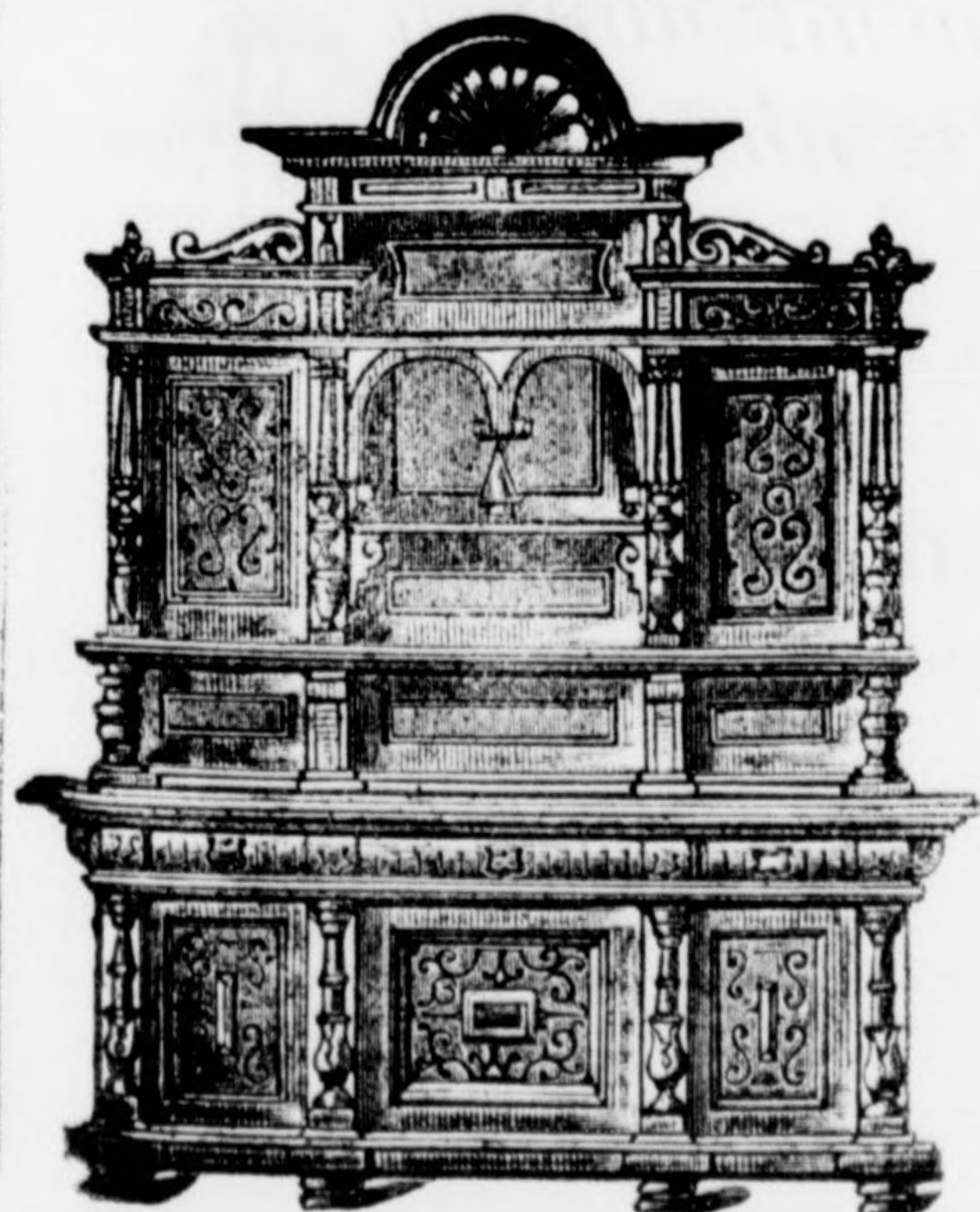
nyári idénye már kezdetét vette.

Az intézet 9 évi fennállása óta, kezelt betegek kimutatása szerint, legjobb sikert eredményezett **idegbántalmaknál**, névszerint: hysteria, neurasthenia, neuralgia, különféle hűdésék, gyengeségi állapotok s egyéb gerincz és könnyű idegbántalmaknál továbbá mindenemű férfi és női bajoknál, vérszegénység és sapkornál, gyomor, bél és tüdő hurutnál, csúzos és köszvényes betegségeknel, valamint a különböző szervek vérkeringési bajainál, gyakori fej-fájás, álmatlanság, szédülés és szív-dobogás, mellszorulás (asthma), idült székrekedés stb.

Felvétel és orvosi rendelés Széchényi-tér 2 szám a naponta 11-3-ig.

Dr. LOEWY LIPÓT orvos.

Levelekre szivesen válaszoltatik.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSSETT

Ferencziek-utca 11. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stylszerüeu berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó czikkék.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Állam érem
haladás- és versenyképességért.

Kiállítási aranyérem
szép és jó munkaért.

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész.

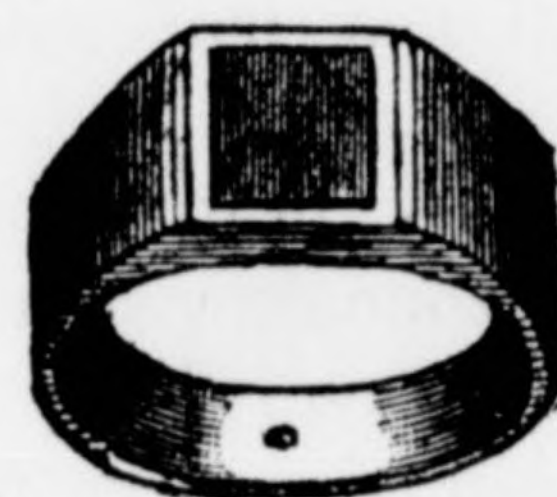
PÉCSÉTT.

órák.

Főüzlet: Király-(fő)utca, a „Hattyu“-épületben.

Saját gyártmányu ékszerek és aranyárak.

Legszebb valódi ezüst étszerek, asztali állványok, gyümölcsstartók, kenyérkosarak, zongora-gyertyatartók, visitierek stb. legnagyobb választékban.

Gyémánt- és nemes opálékszerek, karkötők, gyűrűk, fülbevalók, arany és ezüst ioujoux, aranylánczok, uri és női aranyórák csinos és legújabb divatu kiállításban, eredeti gyári árban kaphatók.

Chinaezüst-árak

egészen elkülönítve legnagyobb választékban vannak raktáron és gyári áron adatnak el.

* * *

Optikai tárgyak legnagyobb választékban, u. m.: minden szemhez alkalmas legjobb

orrszorítók, szemüvegek

arany, ezüst, alany és egyéb különféle legújabb és kellemesen ülő foglalatokban, továbbá iránytűk, Aneroid légsulymérők bő beosztással (magyar foksorral), nemkülönben fürdő-, szoba-, ablak- és orvosi (láz) hőmérők, színházi látcsövek. lorgnettek stb.

Jegyzet: Szemüvegeimben levő üvegek orvosi előírás szerint a legtisztább és legkeményebb, direkte optikai célokra készült üvegekből vannak.

Ezeken kívül nagy raktárt tartok minden szemhez alkalmas valódi legjobb hegyi-jegecz szemüvegek- és orrszorítókból.

Versenytárgyalás.

Az 1891. és 1892. években az udvár-hercegmároki törvényhatósági köz-
uton 24761 frt 59 krral, a szentlőrincz-nagyesanyi törvényhatósági közuton 22432
frt 60 krral előirányzott költség mellett eszközrendő

ut- és műtárgyépítési munkálatok

biztosítása iránt

f. é. május hó 26-án d. e. 10 órakor

hivatalos helyiségben zárt írásbeli ajánlatok utján versenytárgyalást tartok.

A két évre felosztott munkálatok már folyó 1891. évben teljes befejezésre
lesznek hozandók, mégis vállalkozó folyó évben az udvár-hercegmároki utra nézve a
munka összkiviteli költségéből legfőleg 15.300 frtra, a szentlőrincz-nagycsányi utra
nézve pedig az összkiviteli költség 50 százalékára tarthat igényt, míg a fenmaradó rész-
letek 1892. év végével válnak esedékessé

Felhivatnak vállalkozni kívánók, hogy öt pecséttel zárt, sajátkezűleg aláírt, és
szabályszerűen bélyegzett ajánlataikat fenti két utra vonatkozólag külön-külön, annak
jelzésével, hogy az melyik utra vonatkozik, nevére czimezve **legkésőbb a tárgyalási nap
d. e. órájáig a vármegye I. aljegyzőjénél (I. emelet 9. sz. ajtó)** nyujtsák be.

Az ajánlott árleengedés, vagy árfelemelés fenti előirányzati költség után szá-
mitandó százalékban fejezendő ki, illetve az ajánlatban számokkal- és betűkkel kiírandó,
annak felemlítése mellett, hogy az ajánlattevő az építési műveleteket és a feltételeket
betekintette, s azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az ajánlatokhoz bánatpénzül készpénz, vagy állami letétre alkalmas értékű pa-
pirok csatolandók, és a bánatpénznek a tárgyalás alapjául szolgáló fenti összegek
után számított 5 százalékot kell kitennie.

Azon ajánlattevőknek, kiknek ajánlatai nem fogadtattak el, bánatpénzük az ár-
lejtés eredménye feletti határozathozatal után azonnal ki fog adadni.

A tett ajánlat az illető vállalkozóra nézve azonnal, a vármegyére nézve pedig
csak az elfogadás napjától kötelező.

A munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek, a részletes feltételek, és a szer-
ződés a vármegye I. aljegyzőjénél a hivatalos órákban megtekinthetők.

Pécsett, 1891. évi május hó 11-én.

Szily

Baranyavármegye alispánja.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy gyártmányaim:

**vas-, fa- és kárpitozott-butorok, ágyneműek, szervizek, teljes szoba-berendezé-
sek vendégfogadók, intézetek, körök, indóházak és magánosok részére — Ma-
gyar-, Horvát- és Slavon-országot illető**

☛ főképviselőséget ☛

Hergert József urra Pécsett

ruháztam át. Kérem a t. cz. megrendelőket forduljanak minden tekintetben hozzá; nevezett cég
árjegyzékekkel mindig készségesen szolgál és a lehető legolcsóbb árakat szabja, jótállás, pontos
és szolid kiszolgálás mellett. Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre állanak. Számos megrendelést
kérve, maradok

teljes tisztelettel

PAULY ANTAL

ágyaneműgyár és butorraktár,
Bécs, VIII. Lerchenfelderstrasse 36. sz.

Versenytárgyalás.

A villány-vaizslói törvényhatósági közuton levő 15. és 16. számú műtárgyak-
nak 1025 frt 60 kr. előirányzati költség melletti újbóli építése biztosítása iránt

f. é. május hó 26-án d. e. 10 órakor

zárt írásbeli ajánlatok utján versenytárgyalást tartok.

Felhivatnak vállalkozók, hogy 10 százalék bánatpénzzel ellátott szabályszerű
ajánlataikat, — melyben az ajánlott árleengedés, vagy árfelemelés fenti előirányzati
költség után számítandó százalékban fejezendő ki, — nevére czimezve **legkésőbb a
kötött tárgyalási nap d. e. 10 órájáig a vármegye I. aljegyzőjénél (I. emelet
9. sz. ajtó)** nyujtsák be, hol is a munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és a
részletes feltételek a hivatalos órákban megtekinthetők.

Pécsett, 1891. évi május hó 11-én.

Szily

Baranyavármegye alispánja.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint tjkvi hatóság
közhirre teszi, hogy Baranya megye árvászeké-
nek 1891. 1415. sz. a. kelt határozatata folytán
néhai **Uray János és neje hagyatéka**
ügyében a pécsi kir. Törvényszék területén levő
Pécs sz. kir város határában f-kvő a pécsi
247 sz. tjkben felvett 399. hrsz. 274. sor sz.
háza és udvarterre az árverést **6900 frtban**
ezennel megállapított kikiáltási árban elren-
delte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **az
1891 évi június hó 5-ik napján d. e.
10 órakor a kir. törvényszék árverési
helyiségében** megtartandó nyilvános árveré-
sen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni
fog.

Árverezni szendékozók tartoznak az ingat-
lan becsárának 10%-át, vagyis a 690 frtot
készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42.
§-ában jelzett árfolyammal számított és az
1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt
igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt
óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez
letenni, avagy 1881. LX. t. cz. 170. §-a értel-
mében a bánatpénznek a bíróságnál előleges el-
helyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt
átszolgáltatni.

Kelt Pécsett, 1891. évi február 13-én. A
pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Bogyay Pongrácz,
kir. törvénzéki bíró.

SZABADALMAKAT
új találmányokra kieszközöl és értékesít és
VÉDJEGYEKET
lajstromoztat minden államban
**BENEDEK LAJOS és
TÁRSAI**
szabadalmi irodája
BUDAPEST, MUZEUM-KÖRUT 10,
mely iroda a keresk. miniszterium 24324/86.
számu körrendeletével a főtálatók bizalmába
ajánlatot és évenként 500-nál több szaba-
dalmat eszközöl ki.

Birtok eladás.

Pécs várostól fél óra távolságban eladó
egy teher-mentes birtok, mely áll: egy
uri lakás 4 szoba, nagy konyha, éléskamara,
továbbá egy istálló, kocsi-félszer, 2 cselédszoba,
2 nagy sertés-ól, 6 öles takarmány-pajta, fás-
kamara, egy présház 2 téglával kiboltozott pin-
czével; ezen fentnevezett épületek mind jó kar-
ban és cseréppel vannak fedve; továbbá 3 hold
megtrágyázott és filoxeramentes, a háznál levő
szőlő, 2 hold belsőség fele luczerna-maggal,
fele másfélével elvetve, nagy konyha-kert és
udvar, 10 hold buza-, 2 hold rozs-vetés, 4 hold
zabos-bükköny, 1 hold répa és krumplival el-
vetve és 1 hold kukorica; ezen földek mind
meg vannak trágyázva; 5 fert. után járó I. oszt.
rét, végleg 5 fert. után járó legelőrész. Ezen
birtok tetszés szerint átvehető, az idejéig terméssel
vagy a nélkül.

Ezen birtok ára és a feltételek, továbbá a
tulajdonos neve s lakása megtudható e lap ki-
adóhivatalában.

Pécsett, papnövelde-utcza

9. sz. a. ház

szabad kézből eladatik.

Egyezkedhetni **Károly Ignác** esperes-
plébánosnál, Ágoston-tér 5. sz. a.

Egry Dezső ügyvédjelölt

ESKÜDTSZÉKI VÉDBESZÉDE

Rágalmazással és becsületsértéssel vádolt **Máté Balázs** ev. reform. lelkész érdekében.

Tekintetes sajtóbíró! —

Tisztelt esküdt uraim!

Elhangzott a súlyos vád és midőn ma védői tisztemben Önök elé léptem, lehetetlen elhallgatnom, hogy a helyzetnek és felelősségnek súlyát teljesen átérzem. Megvallom nem kis elfogultsággal állok ma Önök előtt főleg azért, mert hivatásomnak küszöbén úgyszólván minden gyakorlat nélkül juttattott a végzet osztályrészemül egy oly fontos működést e mai napon, melynek hordereje előttem annál szembetűnőbb, mert jövődő élet-célomnak első kísérlete gyanánt jelezhetem és midőn e szavakat »első kísérlet« kimondom, ezzel egyszersmind érzem a föladatnak nagyságát és tudom mérlegelni fontosságát azon pillanatnak, mely engem szemelt ki arra, hogy vádolt véden-czem eljárásának jogosultságát kimutatva, földerítsem azon utat, mely az igazságnak megdönt-hetlenségéhez vezet, de egyszersmind, s ezt nyomatékkal hangsúlyozom, érzem erőim gyöngeségét is, csak a kötelesség szava hatott át akkor, midőn a védelemre szoruló egyénnek segédkezet nyújtani vállalkoztam.

Ámde Önökben fölmerülhet a kérdés, miért vállaltam tehát magamra egy oly föladatnak keresztyélvételét, mely szellemi erőmet meghaladja, Önök kutathatnák, miért teszem kockára egy fontos ügynek eredményét, mely kipróbált erőnek védelmét igényelné, sőt talán önhietségnek hajlandók bélyegezni mai vállalkozásomat egyedül azért, mert szokatlan jelenség az, hogy oly egyén vállaljon védelmet mitöbb egy sajtóperben, a ki még az iskola porát is alig rázta le magáról.

Ne így fogják föl a védelem szentségét t. esküdt uraim! Engem igazságérzetem parancsolt ide; a bensőm sugallta felebaráti kötelességérzet adja ma ajkaimra a szót, mert átérzem én is ama nagy mondás igazságát, melyet a francia jogászvilág egyik kitünősége fennen hangoztatott: »Dénier la défense c'est un crime« — »a védelmet megtagadni bűn« s ezt én tekint. esküdt szék kétszeres erővel érzem át, mert lelkem mélyében meg vagyok győződve, hogy e mai perben jogtalanság ellenében igazságot kell megvédenem, már pedig a jogosságnak a jogtalanság elleni küzdelmében az igazságot védelmezni, oly eszményi hivatást látok, a melyben jövődő életem iránti becsvágyam megtalálja azt a kristályforrást, honnét szabad államok egyik legeminebb karakteristikuma »a jogvédelemnek függetlensége és szabadsága« kerül napfényre. Nagy és mély értelmű szavak, mert azok nemcsak a védelemre szorult egyénnek, nemcsak a jogaiban sértett polgárnak, hanem az igazságszolgáltatás tisztaságának legfőbb biztosítékát képezik.

Kötelességszerűnek tartottam ezeket előre-bocsájtani t. esküdt uraim, hogy számíthassak az Önök szives elnézésére, ha a nyelv hullámai gyengék volnának az érvek meggyőző erejét kifejezésre juttatni s roják fel Önök az elfogultság leküzdhetlenségének, ha védelem fegyverét elég biztosan kezelni képes nem volnék; de tartozom ezeknek kijelentésével azért is, mert a tekint. esküdt szék színe előtt az érvek harcát fölvennem annál nehezebb, miután a jogszolgáltatás e specialis terén rendszeren a védői kar kipróbált bajnokait látjuk, kik a megszokottság hidegségével vértetik föl magukat a küzdelemre, míg én a helyzet végzettségét ismerve, az érzelmeik behatása alól menekülni nem vagyok képes, oly érzelmeik elől, melyek — noha az igazságérzet melegéből erednek — elszorítják a kebelt és elfogulttá teszik a szót, a hangot.

Az én hajóm — melynek kormányzására vállalkoztam — nehéz utra készül ugyan, de a biztató remény duzzasztja vitorláit, hogy partra segítse azt az alkotmányt, melynek iránytűje: az igazság. Lehet, hogy akadályokba ütközik, lehet, hogy ellenkező irányu szellő késleltetné a partra jutás győzelmes pillanatát, de erős bennem a hit, hogy Charybdis mindent elnyelő veszélye nem fenyeget, él bennem a remény, hogy Scylla szik-láját ketté töri az a kis hajó, melynek lobogójára e jelszó van írva: »a meghurczolt önérték nevében!«

Én az ifjú lelkesedés egész bátorságával kelek védelmére véden-czem sértett önértékének, mert tudom, hogy az anyagi igazság döntő ütkö-zetét kell megvívnom a törvény rideg intézkedé-seivel szemben, mert valahára megjött az ideje,

hogy a társadalmi életben is megtéessenek a szigorú morális megkülönböztetések és a »főnn-álló rend védelmének« jelszava helyett a »szigorú becsületesség helyreállításának« jelszava tétessék uralkodóvá, mert üres frázis a törvény s a jog-rend, ha azoknak nem ad életet a moralitás.

A mai s már a tekint. esküdt szék előtt is némileg ismeretes ezen ügyben nem mellőzhetem rövid körvonalozását a ténynek, mert nézetem szerint az ügynek menetét csak akkor fogom megvilágítva láthatni, ha egy sugárt bocsájtok be a bonyodalmakat nem nélkülöző ezen személyes jellegű harcnak tömkelegébe. De a védelem részéről engedjek meg már előre is kérni Önöket t. esküdt uraim, miszerint legyenek segítségemre azon tö-rekvésben, mely arra irányul, hogy szétépjem vádolt véden-czem körül azt a hálót, mely az igazságszolgáltatás legszentebb hivatásának gyakorlatát nehezítené meg akkor, a midőn épen az ember legföltettebb kincsei: becsülete, szabadsága, kötelességtudata és kifogástalan hivatalos eljárása van kitéve a sajtó ép oly frivol, mint kegyetlen játékanak.

Nemcsak az előítéletnek és szenvedélynek bódító hatásától érzem mentnek magamat, hanem sikerült megtisztitanom lelkemet minden rokon-és ellenszenvtől. Érzem másfelől, hogy olyanokat vagyok elmondandó, mikkel türelmes kihallgatásra csak akkor tarthatok számot, ha hasonló hangulatot sikerül ébresztenem Önökben t. esküdt uraim: ha sikerül ébrentartani mindvégig azt a meggyő-ződést, hogy véden-czem a magánvádoló úr által megkezdett támadással szemben az önvédelem fegyveréhez nyulni kényszerítettett.

A helyzet — melyet a t. magánvádoló ur előidézett — elemi erővel, sőt mondhatnám kényszerű logikával teremtette meg azon visszás és kínos következményeket, melyeknek bekövetkezését előre láthatta volna, de úgy látszik azt hitte panaszos szerkesztő ur, hogy vádolt véden-czem jámborsága járszalagra szorul, melynek segítségével diplomáciai furfanggal vezetheti bele őt az önalkotta mocsarasba — kérlelhetlenül gázolva át a jogosultságnak és igazságérzetnek tekintetein?!

Önök figyeltek t. esküdt uraim a bizonyítás során előadottakra, s azokból meggyőződhetek, hogy véden-czem eljárása a temetési ügyben kifogástalan volt, sőt többet mondok, Önök kénytelenek elfogadni az esperesi bizonylat tartalmát is, mely-lyel kétséget kizárólag igazoltam, hogy vádolt véden-czem hivatalos kötelességeit mindenkor hiven és buzgón teljesíti s ellene hivatalos kötelesség-mulasztás miatt vád, illetve panasz soha nem emeltetett.

Ez az első és lényeges körülmény, melyet ki kell emelnem, hogy tovább vezethessem elő-adásom fonálát. Jelen sajtóper anyagát két részre oszthatnók: első része a temetési ügy, második része és tulajdonképi tárgya e mai pernek a hirlapi nyilatkozatok. A temetési ügy a hirlapi polémiának keletkezési alapja, hogy ne mondjam szülőoka. Mindkettőben a panaszos szerkesztő ur nem irigylendő szerepet játszott azért tekintetes esküdt szék, mert midőn vádolt Máté Balázs lelkész ur egyik híve által reputációjában pellengére állítatva galádul megtámadtatott, ebben nagy segítségére volt a t. magánvádoló ur is, a ki a helyett, hogy körültekintéssel győződött volna meg egy nem intelligens és a köznép sorából való egyéntől eredő támadás jogos v. jogosulatlan voltáról, azon támadásnak — mint lapja szelleme megfelelőjének — készséggel nyitott utat.

Méltatlanul megsértett véden-czem sietett fölkeríteni a t. szerkesztő urat a rectificációra, de a ravaszul számító szerkesztő ur itt elárulta magát, utasítván véden-czemet az ő előtte oly kedves nyílt-térre, hol legtöbbet harácsolhat kapzsisa-ga; hogy ez minő eljárás volt egy előfizetővel és munkatárssal szemben, ennek megítélését Önökre biz-sal t. esküdt uraim. — Véden-czem a támadás-sal szemben teljesen igazolta magát ugyan, de a keserűség, melyet a t. szerkesztő ur eljárása tá-masztott lelkében, arra indította és jogosan vád-lottat, hogy egy — megengedem kissé kifakadó, de legkevésbé sértő — magánlevél kíséretében a lapot visszaküldötte és az előfizetést beszüntetni merészelt. — Merészelt mondom, mert ezt a t. magánvádoló ur elég oknak találta arra, hogy a támadások folytatását agyában megérlelje egy oly férfiu ellen, kinek puritánismusa kellemetlen szálla volt a t. magánvádoló ur szemében.

Ámde azon ut, a melyen a t. magánvádoló ur akarata haladt, fölötte szélesnek mondható. A szerkesztő ur eltökélését megerősítő körülmény oly csekély jelentőségű volt, mely legkevésbé sem mondható alkalmasnak arra, hogy belőle ily hosszadalmas nyilvánossági szereplés fejlődjék ki, miután ama levél teljesen magánjellegű volt és én

meg vagyok győződve, ha abban bármi sértő lett volna, a t. magánvádoló ur bizonyára megtalálta volna a járásbíróshoz vezető utat, hogy meg-torolja ama levélnek netáni sértő kifejezéseit, de abból ilyet kiolvasni a legelfogultabb rosszakarat sem képes.

El nem vitatható sarkelv gyanánt tartom elfogadandónak, hogy az érdemes szerkesztő ur-nak ab ovo tudnia kellett volna, hogy hivatalbeli mulasztások megfenyítése csak akkor tartozik az ő ítélő foruma elé, midőn az a fölöttes hatóság-nál sikertelenül szorgalmaztatik, nem pedig s főleg akkor, midőn — mint az iratok mellett elfekvő esperesi átirat bizonyítja — az egyházi felsőbbség méltatlanul megtámadott véden-czem satisfactioná-lása érdekében a jogtalanul támadó Jakab Ferencz megbüntetését kérlemelte az illetékes hatóságnál. Hol van tehát itt az ésszerűség elve, midőn mind-ennek daczára a t. szerkesztő ur identificálta ma-gát Jakab Ferencz támadásának szellemével és folytatta véden-czem ellen azt az áldatlan táma-dást, mely magán hordja most már eltörülhetlenül a személyes bosszu bélyegét.

Önök t. esküdt uraim hallották a fölolvastott nyilatkozatokat és bizonyára észrevették, hogy véden-czem látva a tisztességes ellentállásnak med-dőségét és lehetetlenségét, kifogyott a normális eszközök hatásának mérlegeleséből és az indigná-tiónak, az elkeseredésnek karjaiba vetette magát! S midőn ekkor a haragnak és szenvedélynek hur-jain erősebb kézzel játszott, ez minden időben, midőn a harag és indignatio provokálva van, annál is inkább menthető, mert az ilyen erkölcs-telen rendszert ostorozni nemcsak jog, hanem kötelesség. Önvédelemről van tehát itt szó tekint. esküdt szék, egy oly támadással szemben, melyet a t. magánvádoló ur intézett véden-czem ellen és midőn ebből a szilárd alapból indultam ki, akkor beláttam azt is, hogy — tekintve véden-czem közleményeinek indító okát — azon sorok, me-lyeknek védelmét előbb nehéz föladatnak tekin-tettem, most egészen más színben tűnnek föl előttem és az első perczen véden-czem ügye iránt lelkemben támadt aggodalmat a biztató remény váltotta föl.

Azonban ezzel korántsem akarok kitérni azon inkriminált kifejezések taglalása elől, melye-ket a t. magánvádoló ur oly fennen hangoztat, bár tiltakoznom kell azon módszer ellen, melyet a vad használni jónak lát, — egyszerűen azért, mert ha igazságos bírálatot akarunk mondani valamely ki-fejezés sértő v. nem sértő voltáról, úgy szerény véleményem szerint a nyilatkozatokat a maga egé-szökben kell bírálatunk tárgyává tenni; — nem zárkozhatom el azonban annak konstatalása elől sem, hogy a vádlevél második része tendenciozus óvatossággal kerüli megjelölését azon kitételeknek, a melyekben rágalmazást lát, csak egész általá-nosságban vetvén oda, hogy azok rágalmazást, esetleg pedig becsületsértést képeznek. — A t. magánvádoló ur kétségkívül szerfölött megkönny-itette magának ezáltal a vádlevele összeállításának nehézségeit, de ha nem csalódom ezt — bár az alaposságnak rovására — a védelem megnehezi-tése iránti tekintetből tevő, — a mit azonban annál kevésbé vehetek az ellenfél t. képviselőjé-től rossz néven, mert az ő érdekei, a melyek ezt kívánatosá tették, korántsem azonosak a védelem érdekeivel.

Ezek után tekintetes esküdt szék áttérek a vádra. — A vádlevél véden-czem két hirlapi nyi-latkozata közül az elsőben, vagyis a »Pécsi Fi-gyelő« mult évi 46-ik számában megjelent köz-leményben csakis becsületsértést, míg a nevezett hirlap 51-ik számában rágalmazást is talál, noha — mint már előbb mondtam — nem jelöli meg praecise azon kitételeket, a melyek szerinte rá-galmazók; más szóval az inkriminált kifejezéseket a vádlevél egy kalap alá vonja, azt mondván: hogy a mennyiben azok nem rágalmazók, úgy minden esetre becsületsértők. Ez az tekint. esküdt szék, a mit el nem fogadhatok, mert ha va-lamely kifejezés nem képez rágalmazást, ebből még korántsem következik, miszerint az szükség-képen magában hordja a becsületsértés tényal-ladékanak alkotó elemeit.

A vádlevél tehát ezen ingadozásával elárulta, hogy ő sem bizik abban, miszerint itt a rágalma-zás tényálladéka construálható legyen; és tényleg úgy is van, mert fentidézett nyilatkozat kitételei-ben a büntető törvényünk szerinti rágalmazás föl nem található.

Anyagi eleme a rágalomnak: »oly tény állítása, a mely valóságos esetén az ellen, a kiről állítatott, a büntető eljárás megindításának okát képezne, vagy azt a közmegevetésnek tenné ki.« — Az állításnak tehát tény, még pedig ha-tározott tény kell tartalmaznia, nem

minőséget, nem véleményt, sem ítéletet, — már pedig olvassuk végig az inkriminált mondatok bármelyikét, azokban valamely határozott ténynek imputációját föl nem találhatjuk; mert abból, hogy valakit pénzvágynak vagy zsarolónak nevezünk, még nem következik, hogy ezen ítéletben maga a tett félremagyarázhatatlanul objectivizálva van; más szóval az állítónak ezen ítéletéből még nem következik, hogy ezen kifejezés egyszersmind oly konkrét tényre áll összefüggésben, a mely az ellen, a kiről állított, a büntető eljárás megindításának okát képezné. Oly sokféle cselekvény bélyegeztetik a közéletben zsarolásnak vagy csalásnak, oly sok állítás mondatik köznyelven rágalmazásnak, hogy e kitéttel nem szükségképp köttetik össze a zsarolás v. csalás büntetve vagy vétsége, avagy a büntető törvény szerinti rágalmazás!

Az pedig meg nem engedhető t. esküdt uraim, hogy egyesek eljárása fölötti véleményt a rágalom fogalma alá vonjunk! Ezen állítás igazolására legyen szabad kir. Curia 1884. évi 8365 sz. döntvényére hivatkozni, a mely határozottan kimondja: »hogy gáncsoló ítéletek másnak cselekedetei, működése és magaviselete fölött, úgyszintén a személy erkölcsi méltatlanságát kifejező kitételek nem állapítják meg a rágalmazás fogalmát.«

Már pedig védenczem nyilatkozata is gáncsoló ítélet volt a t. magánvádló ur cselekedetei és működése felett, a mely nyilatkozat azonban koránt sem alkalmas arra, hogy a t. magánvádló urat a büntető törvényünk szerinti közmegegyezésnek tegye ki. — Az inkriminált közlemények a magánvádló ur személyét semmiféle becstelenségre cselekvény elkövetésével nem vádolta, hanem igenis kérlelhetlen szigorral mondott ítéletet eljárása fölött. Ezen főkéllék hiánya teljesen fölment engem attól tekintetes esküdtzék, hogy a rágalmazás többi kellékeiről is megemlékezzek, miután határozottan konstatálva van, hogy vádlott védenczem állítása olyan természetű, a mely a rágalmazásnak leglényegesebb alkatelemét sem rejti magában.

En tekint. esküdtzék annyira bizom ügyem igazságos voltában, hogy még azon alternatívának bonczolásától sem idegenkedem, ha föltesszük, hogy az inkriminált kifejezések ténybeli állítások. Tegyük föl, hogy védenczem kifejezései azon eléggé nem rosszalható eljárásra vonatkoztak, a melyet a t. szerkesztő ur a nyilttéri számlák kiállítás körül követni szokott; minden habozás nélkül sietek kijelenteni, hogy védenczem ez esetben sem vádolható rágalmazással. — A rágalom benső constitutív elemét az képezi, hogy másnak becsülete valótlán tény ráfogása által megsértetik, mert hiszen a gonosz szándék, vagyis a rágalmazási szándék épen az állítás valótlanságának tudatában nyilvánul; már pedig azt senki sem mondhatja, legkevésbé pedig a t. magánvádló ur, hogy védenczem valótlanságot állított, mert hisz a bizonyítás során szakértők nyilatkozatai derítették ki, hogy a t. szerkesztő ur a nyilttéri számlák kiállítás körül meg nem engedhető és a tisztességgel meg nem férő eljárást követ, — miután pedig oly ténybeli állítással állunk most szemben, a melynek valódsága a bizonyítás során begyőzetett, ebből ismét az következik, hogy itt rágalmazás eo ipso nem konstruálható, mert egyik főalkateleme, t. i. a tény valótlansága hiányzik.

Ezzel azt hiszem kétséget kizárólag igazoltam, hogy védenczem rágalmazással nem vádolható, de nem vádolható becsületsértéssel sem t. esküdt uraim, mert bár egyes kifejezések a komoly meggondolás és higgadtság által szabott határt túllépő modorának érzetével hatnak ugyan, de azok épen nem alkalmasak arra, hogy a t. magánvádló ur becsületén csorbát ejtsenek.

Mert mi a becsület t. esküdt uraim? A személynek erkölcsi értéke, mely mint ilyen csak akkor sértetett volna meg védenczem által, ha a t. magánvádló ur benső erkölcsi világában fürkészett volna olyan okok után, a melylyel őt a világ előtt meggyalázza. De tek. esküdtzék valakinek önhittsége, elbizottsága cselekvéseinek helyessége felett sokkal kisebb tekintetek, semhogy igényt adhassanak jogi oltalomra és épen azért megsértésük nem állapíttatja meg a becsületsorbitás tényálladékát.

En meg vagyok győződve, hogy azon inkriminált kifejezések a gyalázás, az erkölcsi becsületvesztésének kétségtelen kifejezményeiként nem jelentkeznek. — Becstelenséget lényegileg csakis az követ el, a ki másnak erkölcses hajlamokat tulajdonít a nélkül, hogy ebbeli állításainak megerősítése végett tényekre v. jogtalan tettekre hivatkoznék, de ki fogja ezt kétségbe vonni t. esküdt uraim, hisz védenczem összes nyilatkozatainak szellemében csak sujtó gáncsolást találunk a t. magánvádló ur közszereplése felett. Már pedig kedvezőtlen ítéletek egyeseknek a köztéren

való működéséről korántsem csorbítják a személy erkölcsi becsületét és bármennyire sujtók legyenek is az ily ítéletek azon személy önértetére nézve, a ki saját tevékenységeit kifogástalanoknak tartja, — bármily kedvezőtlen érzést szüljön is az önértet ily sértődése az ily ítéletek a becsületsorbitás tényálladékát meg nem állapítják.

Igen jól mondja Schilling, a kitünő jogbölcselő, hogy: »mindenkinek kétségbe nem vonható eredeti joga van: való tényeket másokkal közölni, sőt az bizonyos körülmények között erkölcsi kötelességévé is válhatik. — A ki ily nyilatkozatok által becsületében netalán csorbulást szenvedne, úgy tekintse, a dolgot mint saját jogtalan magaviseletének v. cselekedetének természetes következményét, mert igen természetes, hogy az ember a becsületre vonatkozó jogát a neki betudható jogtalan v. erkölcses cselekedetei által büntös volta mérvében önmagára nézve hatálytalanná teszi.« — Oly igazság ez, a mely többet mond egy egész védbeszédnél, olyan sarkelv ez tekint. sajtóbíró, a mely logikájának mélységével egész valókat áthatja.

Hosszura terjedne a kifejezések elemzésébe bocsájtkoznom, s nem is lehet czélom az Önök becsület-türelmét további fejtegetésekkel próbára tennem, de nem is szükséges; Önök nem keresik a becsület definitióját abstract tételekben, — Önök a moralitás mérlegén vannak hivatva elbírálni, hogy terheli-e védenczem serpenyőjét annyi bűn, hogy az alászállni kénytelenessék. De én bizom az Önök igazságérzetében, hogy könnyíteni fogják a mérlegnek azon oldalát, a melyre a t. magánvádló ur túlbuzgósága kissé sok terhet rakott.

Fejtegetéseim vége közeleg. En t. esküdtzék ismétlem, hogy védenczem nyilatkozataiban sem rágalmazást, sem becsületsértést föl nem találhatok, de beismerem, hogy azok maró gúnnyal, az önértetnek tülerős kifakadásaival vannak papírra téve, azonban szűró töviséknél egyébnek azokat nem tarthatom. — Védenczem kifejezései tövisként szűrnak ugyan, de oly sebet nem ejtettek, a mely a t. magánvádló ur erkölcsi létét veszélyeztetné.

Vádlott védenczem azon férfiak közé tartozik, a kik tudnak különbséget tenni a közélet morálja és privát morál között és sem túrni, sem takarni nem tartozik olyast a mi nem korrek és kifogástalan. Igaz ugyan, hogy vádlott nem kímélte sem a gúnyt, sem a satírat, sőt belátom, hogy nem is ildommal alkalmazta a sujtó konkluziókat, de a meghamisltan morál magas állaspontjáról intézte vágásait a t. magánvádló ur ellen s az a följajdulás mutatja, hogy elevenre talált. Védenczem nyilatkozataiban lehet elkarhozhatni az irmodort, úgy de ez az irmodor épen nem fájhat annak, a ki maga is kénytelen bevallani, hogy azon irmodornak kezdeményezője volt, ha tehát saját érdekében helyeselte egykor azt az irásmodort, ne érzékenyedik most, midőn az ellene használtatik föl. Valóban azt kell hinni, hogy t. magánvádló ur is ugy gondolkodott, mint XII. Lajos francia király hadvezére Bayard lovag, a ki Genua ostrománál ekként kiállott az ellenségre: »Megálljatok védjétek magatokat karjaitokkal, a szuronyokat és lándzsákat hagyjátok nekünk. Naiv kivánság az bizonyos, de nem kérnek belőle tisztelt esküdt uraim!!! — Hiszen a t. szerkesztő ur nyilatkozatai, csak ugy hemzsegnek a sértésektől és nincs a magyar szótárban az a gorombaság, a mit vádló ur védenczemnek szemébe nem vágott volna s mégis most ugyanazon hibáért a melyért ő is joggal volna vádolható ide hurcolta védenczem a vádlottak padjára. Ismét egy eklatáns bizonyítéka annak, hogy minő fogalmai vannak a vádaskodó szerkesztő urnak a hírlapi tisztességről. Olvassák csak el t. esküdt uraim újolag a vádaskodó szerkesztő ur nyilatkozatainak tartalmát is és akkor teljesen igazoltnak fogják találni a védenczem által használt védekezési modor jogosultságát. — Becsületes ember — a ki minden mástól eltekintve a tárgyi igazságra törekszik — másként nem járhat el és mennyivel inkább menthető az olyan egyénnél mint védenczem, a ki szerény viszonyok között küzd az anyagi gondokkal, hogy héttagu családját fentartsa, hogy becsülettel feleljen meg családfentartói hivatásának. Már pedig, ha valakit a létérti küzdelem keserű érzete is próbára tesz, az kétszeresen szenvedni át a meghurcoltatásnak minden kínjait.

Miután azonban a magánvádló ur t. képviselője szíves volt a bírálatnak egész terhét az én vállaimra rakni, ne vegye tőlem se rossz néven, ha a védelemre szorult tények czáfolata után egy kis szemlét tartok a t. szerkesztő ur cselekvéseinek mezején és rámutok az érem másik oldalára is, vajjon mit látunk ott.

Elszomorított tek. esküdtzék. A magyar helyi sajtó egyik organumának téves és mindjárt kimondom tarthatatlan irányu működését. Azon

szent csarnokot, melybe a jog és igazság eszményeitől áthatott lélekkel kellene belépni, a hol tehát csak a jogot, csak az igazságot kellene képviselni és hirdetni, melyben a jog és igazság szavának kell mindenha uralkodnia prófán kezekkel dulja szét a t. szerkesztő ur mindannyszor, a midőn lapjának hasábjait arra használja föl, hogy piszkot szórjon a legérdemesebb férfiak nevére is.

Abnormis helyzetnek tartom és el nem fogadhatónak, hogy lehessen valaha sajtó v. annak egy közege, a ki annyira kiszakíthatná magát a nemzeti érdekkör teljesítésének kötelezettsége alól, hogy a sajtót nem czélunk, hanem eszköznek tekintse; hogy a reális irányu törekvés minden téren előjogot kezd biztosítani s mindent kézzel fogható értékre redukál ezt a mai kor szelleme: az eszményelnküliség sajnosan ferjedő epidémiája igazolja, de hogy a helyi sajtó magasztos hivatása azzal prostituáltassék, hogy önző érdekek zsbvársársájjá fajuljon, az ellen a nemzeti önértet hangosan tiltakozik.

Végzetes lejtőre lépett tehát a t. szerkesztő ur, midőn a lapjától megkövetelhető józan irány helyett a féktelenkedés régiójába csapott át és a helyett, hogy a provinciális érdekek zaslóvivője volna, kompromitálja a helyi sajtót improvizált botrányai által, melyek — megengedem — elég alkalmasak arra, hogy szenzációt keltsenek, de ki vitatná el, hogy a szabadsajtónak nihilismusa lap-pang alatta, mely ront, de nem épít és rombolásában épen azokat az oszlopokat döngeti, a melyeken a sajtó tekintélye nyugodni hivatva van.

Mindenkinek szabadságában áll izlésének és lelkületének megfelelő életcélt tűzni maga elé és ez az életcél, mint tapasztaljuk, lehet: mások rendszeres megtámadása és pengengére való állítása által hirhedségre tenni szert, hogy mint ilyen a közélet terén szerepet játszasson. Az ily fajtaju szereplésre vállalkozó, üzletszerűen erkölcsbiráskodó, hasonszőrűek tetszésére mindenkor számíthat ugyan s azt meg is érdemli, de a társadalom azon komoly és számbavehető tényezői, kik mások becsületének kétségessé tételét, erkölcsi életének megsemmisítését és családja nyugalmanak feladását nem tartják a nemeslelkűek hivatásának — az ily szereplő felett fölháborodással törnek pálczáit.

Sajnálom, hogy e visszaélések földerítésére engem rendelt ki végzet és ne vegye rossz néven a t. szerkesztő ur, ha nem vagyok képes elfojtani azon kedvezőtlen benyomást, a melyet bennem lapjának szelleme keltett. Mindennapos vihar lengi át a vádló ur lapjának irányát és ez a vihar a békés házak kapuit sem hagyja nyugton meg-meg rázogatja sőt be is törí, mintha bosszantaná, hogy romboló útjában akadályra talál; ne kicsinyelje a veszélyt, mert ha az így folytatódik, nem sok ideje marad a helyzetből kibontakozásra; Bazaine szeptemberben még menthette volna hadseregét, saját hírnevét s talán hazáját, februárban már csak kapitulálhatott. —

Ha igaz, hogy az emberiség valóját csak az értelem, érzelem és akarat ereje és az ezen alapuló szabadság képezi, mely szükséges alapja az emberiségnek, akkor az a társadalom, melynek elve a méltatlan támadások szentesítése és lelke az önzés, fönn nem állhat, önmagának el-lensége és lerontója.

A legerősebb idegzetű embert is megtörheti az, midőn így járnak el ellene és védenczen is nagy és lélekölő gyötrelmet állott már ki, de nyugodtan várja az eredményt, erőt ad erre neki lelkiismerete tisztasága és a tek. esküdtzék igazságszeretetébe vetett bizalma.

En is az önök lelkiismeretéhez szölok tek. esküdt uraim, az én reményem is az önök igazságérzetébe veti horgonyát.

Ne vessék el könnyedén az elítélő szöszatot, mert jöhet még idő, hogy önök is hasonló körülmények között hasonlólag fognak cselekedni. Gondolják meg t. esküdt uraim, hogy az egyház szolgálja áll önök előtt, a vallás embere tekint föl az önök nemeslelkűségének fényébe, kérve önöket, hogy adjanak neki elégtételt, mert az egyház szolgálja lelkiismerete és kötelességtudata oly magas tekintetek, hogy azokat áldozatul engedni bármiféle experimentációknak nem volna egyéb, mint az emberi nem legszentebb érdekeinek a valláson elkövetett súlyos árulás.

A rideg törvény nem kutat a morális élet magányában, önök kutathatnak; a jog, a cselekményt magában tekinti, a moral az indokot vizsgálja, a melyből valamely cselekmény végre lön hajtvá, a jog a cselekményt hatásában, a moral forrásában veszi fontolóra; helyezkedjenek erre az állápontra t. esküdt uraim és töltsék be méltóan az erkölcsbíró magasztos szerepkörét!

Nem kegyelmet, igazságot kérek t. esküdt uraim, midőn arra kérem önöket, hogy a meghurcolt önértet nevében hozzanak fölmentő ítéletet! Isten önökkel t. esküdt uraim!